

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
Полянка авыл җирлеге башкарма комитеты

КАРАР

12.11.2021 ел

№ 28-1

Татарстан Республикасы
Спас муниципаль районы
Алан авыл җирлеген төзекләндерү
кагыйдәләрен раслау турында

"Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлдәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Полянка авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы Алан муниципаль районы Советы сайланды.

Карар:

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Алан авыл җирлеген төзекләндерү кагыйдәләрен расларга.

2. Алан авыл җирлеге Советының түбәндәгә карарларын үз көчен югалткан дип танырга:

2.1. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Полянка авыл җирлеге территориясендә урнашкан торак пунктларның территорияләрен төзекләндерү һәм карап тоту кагыйдәләрен раслау турында " 19.04.2012 ел, № 27-1 карары»

2.2. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Полянка авыл җирлеге Советының 2012 елның 19 апрелдәгә 27-1 номерлы «Полянка авыл җирлеге «муниципаль берәмлегендә төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында»гы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында " 2014 елның 30 июндәгә 76 номерлы карары

2.3. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Полянка авыл җирлеге Советының 2012 елның 19 апрелдәгә 27-1 номерлы «Полянка авыл җирлеге «муниципаль берәмлегендә төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында»гы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында»2018 елның 26 мартындагы 44 номерлы карары

3. Әлеге карарны Полянка авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында халыкка җиткерергә һәм Спас муниципаль районының рәсми сайтында ([http:// www.spasskiy.tatarstan.ru](http://www.spasskiy.tatarstan.ru)) һәм хокукый мәгълүматның рәсми сайтында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырырга.

Полянка авыл җирлеге башкарма
комитеты җитөкчесе:

А.Ю.Царев

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
Полянка авыл җирлеге башкарма комитеты

КАРАР

12.11.2021 ел

№ 28-1

Татарстан Республикасы
Спас муниципаль районы
Алан авыл җирлеген төзекләндерү
кагыйдәләрен раслау турында

"Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлдәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Полянка авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы Алан муниципаль районы Советы сайланды.

Карар:

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Алан авыл җирлеген төзекләндерү кагыйдәләрен расларга.

2. Алан авыл җирлеге Советының түбәндәгә карарларын үз көчен югалткан дип танырга:

2.1. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Полянка авыл җирлеге территориясендә урнашкан торак пунктларның территорияләрен төзекләндерү һәм карап тоту кагыйдәләрен раслау турында " 19.04.2012 ел, № 27-1 карары»

2.2. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Полянка авыл җирлеге Советының 2012 елның 19 апрелдәгә 27-1 номерлы «Полянка авыл җирлеге «муниципаль берәмлегеңдә төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында»гы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында " 2014 елның 30 июндәгә 76 номерлы карары

2.3. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Полянка авыл җирлеге Советының 2012 елның 19 апрелдәгә 27-1 номерлы «Полянка авыл җирлеге «муниципаль берәмлегеңдә төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында»гы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында»2018 елның 26 мартындагы 44 номерлы карары

3. Әлеге карарны Полянка авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында халыкка җиткерергә һәм Спас муниципаль районының рәсми сайтында ([http:// www.spasskiy.tatarstan.ru](http://www.spasskiy.tatarstan.ru)) һәм хокукий мәгълүматның рәсми сайтында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырырга.

Полянка авыл җирлеге башкарма
комитеты җитәкчесе:

А.Ю.Царев

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Алан авыл жирлеген
төзеклэндерү кагыйдэләре
I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Алан авыл жирлеген төзеклэндерү кагыйдэләре (алга таба - кагыйдэләр) 2003 елның 6 октябрэндәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» гы 131-ФЗ номерлы Федераль законны үтәү йөзеннән, әйләнә-тирә мохитне саклау, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында Федераль закон, Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары һәм муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә эшләнә.

2. Әлеге кагыйдэләр оештыру-хокукый формасына карамастан, барлык физик һәм юридик затлар тарафыннан үтәлгә тиеш.

3. Әлеге кагыйдэләр жирлекнең бөтен территориясендә гамәлдә һәм таләпләр билгели:

а) биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту буенча, тиешле Биналарның һәм корылмаларның фасадларын һәм киртәләрен тышкы кыяфәтенә карата;

б) төзеклэндерү эшләре исемлегенә һәм аларны вакыт-вакыт үтәүгә карата;

в) биналарның (бүлмәләренең) һәм корылмаларның якын-тирә территорияләренә төзеклэндерүдә катнашу тәртибен билгеләү турында;

г) жирлек территориясен төзеклэндерүне оештыру буенча (урамнарны яктырту, территорияләренә яшеллэндерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту).

4. Территорияләренә төзеклэндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру шәһәр төзелеше һәм жир законнары, махсус нормалар һәм кагыйдэләр, дүлэт стандартлары, жирлекнең генераль планы, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләре, билгеләнгән тәртиптә расланган проект документлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге кагыйдэләр жирлек территориясендә коммуналь һәм сәнәгать калдыкларын жыю, чыгару, ташу, утильләштерү һәм эшкәртү буенча мөнәсәбәтләренә жайга салмый.

Төп төшенчәләр

Әлеге кагыйдәләренә гамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

жирле әһемияттәге автомобиль юлы - транспорт инфраструктурасы объекты, транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм үз эченә автомобиль юлына бүлөп бирелгән полоса чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм аларда урнашкан конструктив элементлар (юл полотносы, юл өслеге һәм мондый элементлар) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмалары-саклагыч юл корылмалары, ясалма юл корылмалары, житештерү объектлары, автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары;

фасадның архитектур үзенчәлекләре - бинаның фасадының, әйләнә-тирә мохитнең конструктив һәм эстетик сыйфатларын (стиль һәм композицион бөтенлеге, ритм, үлчәмлек һәм пропорциональлек, визуаль кабул итү, ачык һәм ябык киңлекләр балансын чагылдыручы үзенчәлекле характеристикалары.;

бефонсыз конструкцияләр-тышкы мәгълүмат чараларын эшләү ысулы, анда конструкция аерым хәрәфләрдән, билгеләмәләрдән, билгеләрдән, декоратив элементлардан тора;

территорияне төзекләндерү - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру, гражданның яшәү шартларын яхшырту, муниципаль берәмлек территорияләренең санитар һәм эстетик торышын тәэмин итү һәм яхшырту, мондый территорияләрдә урнашкан торак пунктларның территорияләрен, шул исәптән гомуми кулланылыштагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, якин-тирә территорияләрне карап тоту буенча эшчәнлек.;

вертикаль яшелләндерү - биналарның һәм корылмаларның фасад өслекләрен, шул исәптән балконнар, лоджияләр, галереяләр, терәк диварлар һ. б. куллану, аларда стационар һәм мобиль яшел үсентеләр урнаштыру өчен;

витрина-фасадның бер өлешен алып торучы тоташ пыяла рәвешендә пыяла проем (тәрәзә, витраж) ;

барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектурасы-жирлекнең тышкы кыяфәтен формалаштыручы биналарның һәм территорияләрнең фасадларының архитектура-сәнгать һәм шәһәр төзелеше үзенчәлекләре; яктыртуның тышкы ысулы-мәгълүмат кыры аңа жибәрелгән яктылык чыганагы белән яктыртыла торган мәгълүмати конструкцияне яктырту ысулы . ;

квартал эчендәге (жирле) юл-магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына кадәр транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы;

төзекләндерүне торгызу-юлның бөтен киңлегенә асфальт өслеген, хужалык юлын, тротуарны сыйфатлы итеп торгызуны, бордюрлы ташны кире урнаштыруны, тупракның уңдырышлы катламын торгызу, газон үләннәрен чәчү белән тырмалау һәм бозылганнар утыртуны үз эченә алган эшләр комплексы . зеленых насаждений, восстановление рекламных конструкций и прочих элементов благоустройства;

газон - махсус сайлап алынган үлән орлыкларын чәчү белән булдырыла торган, утырту, парк корылмалары һәм ландшафт композициясенә мәстәкыйль элементлары булган, шулай ук табигый үлән үсемлеге;

жирлек территориясе-муниципаль берәмлек чикләре чикләрендә территория;

мәғлүмат тапшыруның динамик ысулы-мәғлүматны электрон носительләр һәм табло ярдәмендә тапшыру ысулы , ул мәғлүматны алмаштыруны күздә тотат;

йорт-ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм әлеге йорт урнашкан жир кишәрлеге;

ишегалды корылмалары - жир кишәрлегендә урнашкан вакытлыча ярдәмче корылмалар (жир базы, Күгәрчен тавыклары, сарайлар һ. б.);

йорт билгеләре - аншлаг (урам, майдан, проспект), номер билгесе (йорт һәм корпус номерларын күрсәткече), подъезд һәм фатир номерларын күрсәткече), объектның инвалидлар өчен мөмкинлегенең халыкара символы, рәхмәт белдерүчеләр, истәлекле такталар, полигонометрик билге, янғын гидранты күрсәткече, грунт геодезия билгеләре күрсәткече, магистраль камералары һәм суүткәргеч челтәре коелары күрсәткечләре, авыл жирлеге канализациясе күрсәткече, жир асты газүткәргечләре корылмаларының;

бина-капиталь төзелеш объекты, ул бердәм күләмле төзелеш системасын (төзелешкә бер рөхсәт нигезендә төзелгән) тәшкил итә, ул автономияле рәвештә яшәп, үзгәртеп корылырга һәм кулланылырга мөмкин;

яшел үсентеләр-табигый һәм ясалма агач-куак һәм үлән үсемлекләре (парклар, урманнар, аеруча саклаулы табигать территорияләре, бульварлар, скверлар, бакчалар, газоннар, чәчәкләр, шулай ук аерым торучы агачлар һәм куаклар)җыелмасы.;

жир кишәрлеге - Жир өслегенең бер өлеше, ул аны индивидуаль билгеле бер әйбер буларак билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия.;

жир эшләре - грунт юып алу, жәю, авыл жирлеге территориясенең камилләштерелгән яки грунт өслеген бозып яисә камилләштерелгән юлларны һәм тротуарларны урнаштыру (жәю) белән бәйле эшләр;

инженерлык коммуникацияләре - инженерлык-техник тәэмин итү челтәрләре: суүткәргеч, канализация, жылылык, труба үткәргечләр, электр линияләре, элемент һәм башка инженерлык корылмалары, жирлек территориясендә гамәлдәге яисә салынучы яисә салына торган башка инженерлык корылмалары;

жирлекнең тарихи территорияләре-ХI гасыр башыннан алып 1959 елга кадәрге чорда үзләштерелә торган, аларга карата тышкы мәғлүмат урнаштыру чараларының куелырга рөхсәт ителгән һәм рөхсәт ителмәгән төрләре һәм төрләре, шул исәптән мондый конструкцияләргә карата таләпләр Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният һәйкәлләре) турында законнары нигезендә билгеләнгән. Российской Федерации, их охране и использовании. Общие границы исторических территорий поселения Башкарма комитетның муниципаль хокукый актлары белән раслана;

түбәләрне яшелләндерү - биналар һәм корылмаларның түбәләрен, аларда архитектура-ландшафт объектлары (газоннар, чәчәкләр, бакчалар, агачлар һәм куаклар белән майданчыклар һ. б.) булдыру өчен кулланы.;

яңгыр сулары канализациясе (яңгыр сулары канализациясе) - өске (яңгыр сулары, Таллы), су сиптерү һәм дренаж суларын транспортлау өчен билгеләнгән инженерлык корылмалары комплексы (талоблар, яңгыр кабул итү жайланмалары, лотоклар һәм торбалар).;

ут агымының характеристикаларын (төс, яркость, кертү чираты һ. б.) алмаштыруны күздә тоткан яктылык-светодинамик эффект.;

тышкы яктырту-тәүлекнең караңгы вакытында жирлекнең магистральләре, урамнары, мәйданнары, парклары, скверлары, бульварлары, ишегаллары һәм жәяүлеләр юллары яктырту өчен билгеләнгән элементлар жыелмасы .

;

барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектур кыяфәтен бозу-тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларының урнаштыруга рөхсәт ителгән һәм рөхсәт ителмәгән төре һәм төре таләпләрен, шул исәптән әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән, жирлекнең барлыкка килгән төзелешенең тышкы архитектур йөзен саклау кирәклеген исәпкә алып, мондый конструкцияләрнең тышкы кыяфәтенә яки урнашу урынына карата таләпләрне үтәмәү . ;

рөхсәтсез калдыклар ташлау-башкарма хакимият органнары тарафыннан билгеләнмәгән урыннарда гына (нинди дә булса территориядә, нинди дә булса урында), санитар-эпидемиологик һәм табигать саклау законнары таләпләрен үтәмичә генә үз белдегәң белән урнаштыру;

стационар булмаган сәүдә объекты-инженерлык-техник тээминаты челтәрләренә тоташтырылуга (технологик тоташтырылуга), шул исәптән күчмә корылмага карамастан, жир кишәрлеге белән нык бәйләнгән вакытлыча корылмадан яисә вакытлыча корылмадан торган сәүдә объекты.;

яшелләндерү-территорияне төзекләндерү һәм Ландшафтлы оештыру элементы, ул үсемлекләр компонентларын актив кулланып муниципаль берәмлек тирәлеген формалаштыруны тээмин итә, шулай ук инженер эзерләүнең төрле төрләре буенча (вертикаль планлаштыру, терраслау, кронирование һ. б.) эшләр башкаруга, яшелләндерелгән территорияләрне төзекләндерүгә, агачларны турыдан-туры, шул исәптән зур агачларны, куакларны утыртуга, үләнле газоннар, чөчөкләр, альпинарийлар һәм рокарийлар булдыруга, махсус бакчалар төзүгә һ. б. бәйле комплекслы процесс.;

гомуми кулланылыштагы яшелләндерелгән территорияләр - гомуми кулланылыштагы территорияләрдә урнашкан скверлар, парклар, бакчалар һәм бульварлар;

яшелләндерелгән территорияләр - предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр территорияләре;озелененные территории специального назначения - санитарные зоны, водоохранные зоны, озеленение кладбищ, питомники саженцев;

аеруча саклана торган табигый территорияләр - жирләр, су өслеге һәм һава кичлекләре, алар өстендә аеруча саклаулы табигать комплекслары, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм сәламәтләндерү әһәмиятенә ия булган, алар жирле үзидарә органнары карары белән тулысынча яисә өлешчә хужалык кулланылышыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән.;

жәмәгать транспортын көтү тукталышы-жәмәгать транспорты тукталышлары, пассажирларны утырту һәм төшерү зонасы һәм жәмәгать транспорты пассажирларының көтү зонасы булган махсус жиһазландырылган майданчык.;

пияладан ясалган фасад-фасад, фасадның бөтен яссылыгын яки аның шактый өлешен биләп торучы тоташ пияладан эшләнган;

ачык ысулы яктырту-ысулы яктырту мәгълүмати конструкцияләр, шул ук вакытта чыганагы света түгел, каршылыклар, аны тарату;

жирлекнең панорамасы-ачык пространстводан (яр бие, майдан, су объектлары акваториясе, төрле һәм күзәтү майданчыклары) кабул ителә торган, жирлекнең характеристикаларын һәм силуэтын ачучы жирлек территориясе фрагменты . ;

бина фасадларының колористик чишелеше паспорты (фасадларның төсле карары) - килешенгән һәм билгеләнгән тәртиптә расланган, жирлек территориясендә урнашкан аерым бина фасадының бердәм архитектура һәм төсле карарын билгели торган һәм аның тышкы бизәлешенә карата таләпләрне билгели торган документ.;

жирлек урамнарының перспективасы-алдынгы фронт формалаштыручы жирлек тирәлеге фрагментын һәм барлыкка килгән композицион, стиль һәм сәнгать характеристикалары булган урамнар силуэтын визуаль кабул итү . ;

жәяүлеләр зоналары - халыкның жәяү йөрү һәм мәдәни-көн күреш максатларында хәрәкәт итә торган, билгеле бер характеристикаларга ия булган транзит хәрәкәте максатларында, жир өсте һәм тиз йөрешле транспорт тукталышлары булу, хезмәт күрсәтү объектларының югары концентрациясе, тарих һәм мәдәният һәйкәлләренен, рекреацияләренен һ.б. территорияләре, жәяүлеләр агымының зур суммар тыгызлыгы. Жәяүлеләр зоналары эспланадаларда, жәяүлеләр урамнарында, торак пункт майданнарының жәяүлеләр өлешләрендә формалашырга мөмкин; йорт яны территориясе-күп фатирлы йорт урнашкан жир участогы, яшелләндерү һәм төзекләндерү элементлары булган, әлеге йортка хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән һәм күрсәтелгән жир кишәрлегендә урнашкан объектлар;

якын-тирә территория-мондый жир кишәрлеге барлыкка килгән очракта, бина, корылма, жир кишәрлеге янәшәсендәге гомуми файдаланудагы территория һәм чикләр которой определены правилами благоустройства территории муниципального образования в соответствии с порядком, установленным законом Республики Татарстан;

продуктивные животные и птицы - это животные и птицы, которые неоднократно или постоянно используются для получения продуктов, таких как молоко, шерсть, яйца и других;

аеруча саклаулы табигать территорияләре - тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру проекты (паспорт) - төзекләндерү элементларының тышкы кыяфәтен һәм төгәл урнашу урынын билгели торган башкарма комитет карары белән расланган билгеләнгән формадагы документ, аерым алганда, тышкы мәгълүмат чараларын, һәм аны идентификацияләү өчен кирәкле башка белешмәләрне үз эченә алган тышкы мәгълүмат чараларын;

территорияларне санитар чистарту-билгеле бер территориядән жыю, каты көнкүреш һәм зур габаритлы калдыкларны чыгару һәм утильләштерү (зарарсызландыру) ;

ут тартмасы-тышкы мәгълүмат чарасын ясау ысулы, анда конструкция бердәм күләмдә яки эчке яктырткычлы берничә күләмле элементтан гыйбарәт. ;

авыл хужалыгы хайваннары - терлекчелек һәм башка авыл хужалыгы продукциясе житештерү өчен файдаланыла торган хайваннар, терлекләр, кыйммәтле мехлы жәнлекләр, йорт куяннары, умарта кортлары һ. Б. лар.; махсуслаштырылган оешмалар - төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә жирлек территориясен төзекләндерү өлкәсендә эшчәнлекнең махсус төрләрен гамәлгә ашыручы төрле оештыру-хокукый формадагы юридик затлар;

территорияларне карап тоту-биналарның, корылмаларның, кече архитектура формаларының, киртәләренең, төзелеш майданчыкларының, яшел утыртмаларның, жир асты инженерлык коммуникацияләренең һәм аларның конструктив элементларының, жир кишәрлегендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларының фасадларын үз вакытында ремонтлау һәм карап тоту белән бәйлә чаралар комплексы;

жирле әһәмияттәге юлларны карап тоту-юл, юл корылмаларының, юлларны комплекслы төзекләндерү элементларының транспорт-эксплуатацион торышына ярдәм итүче эшләр комплексы;

тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы (элмә тактасы) - оешманың урнашу урынында һәм (яки) тормышка ашыру урынында, биналарны мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында, кулланучыларга "Кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәжбүри булган мәгълүматны житкерү өчен, шулай ук оешманың фирма атамасы (исеме), аның урнашу урыны (адресы) һәм эш режимы турында мәгълүмат, шулай ук мәгълүматны үз эченә алган территорияне төзекләндерү элементы булып тора., ул закон үз көченә керергә тиеш эшлекле әйләнешнең гадәти үз көченә керергә тиеш һәм реклама белән бәйлә максатларны эзәрлекләми. "Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары" һәм "тышкы мәгълүмат чарасы" төшенчәләре охшаш;

суперграфика - фасадларның архитектур-сәнгати бизәлешен кабул итү алымнарының берсе, аны визуаль кабул итүне көчәйтә торган алымнарның берсе.;

тактильное катлам - өслек катламы фактурасын сизелерлек үзгәртү белән каплау;территории особого поселенческого значения - части территории поселения, обладающие особым статусом и (или) жирлектәге барлыкка килгән төзелешнең тышкы архитектур кыяфәтен саклау максатларында әлеге Кагыйдәләр белән тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларының урнаштыруга рөхсәт ителгән һәм рөхсәт ителмәгән төрләре һәм төрләре, шул исәптән мондый корылмаларга карата таләпләр билгеләнә.;

территорияларне жыештыру-житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чар, карны махсус билгеләнгән урыннарда жыю, чыгару белән бәйлә эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик

иминлеген тээмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар;
урамнар һәм жирлек юллары - гомуми кулланылыштагы территорияләр, аларда жирлек тирәлеге эстетикасына югары таләпләр куела;
вәкаләтле орган-жирлек территориясен төзекләндерү эшен оештыруны, координацияләүне һәм тикшереп торуну үз компетенциясе кысаларында гамәлгә ашыручы башкарма комитет;
фасад-бинаның тышкы ягы (төп, Ян, ишегалды);
фон конструкцияләре-тышкы мәгълүмат чараларын эшләү ысулы, анда хәрәфләр, билгеләмәләр һәм декоратив элементлар фон өслегендә урнашкан;
фриз-горизонталь полоса рәвешендәге фасадның яки козырекның декоратив обрамляющий элементы;
фронтон-бинаның фасадының йомгаклау өлеше, ул түбәдән югары дәрәжәдәге түбә, измеряемая нче өске тамга тәрәзәләреннән яки чыгыш ясаучы элементларга кадәр өске тамга фасады;
территорияне төзекләндерү элементлары - декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, үсемлек компонентлары, төрле жиһазлар һәм бизәлеш төрләре, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган объектлар, тышкы реклама һәм төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат чаралары.;
муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре - Россия Федерациясе законнары һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, шулай ук Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү элементларына һәм төзекләндерүгә карата таләпләрне, муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү буенча чаралар исемлеген, аларны үткөрү тәртибен һәм вакыт-вакытын билгели торган муниципаль хокукый акт.

II. Төзекләндерү, карап тотуну оештыру буенча гомуми таләпләр территорияләрне жыештыру көне

1.Жирлекнең бөтен территориясе һәм анда урнашкан барлык биналар (торақ йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелергә, карап тотылырга һәм жыештырылырга тиеш.2.Организацию содержания и уборки территорий общего пользования, в том числе земельных участков, занятых улицами, проездами, автомобильными дорогами местного значения, вәкаләтле орган үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра.

3.Физик һәм юридик затлар, аларның оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, милек хокукында, бүтән әйбер яки мәжбүри хокукта (алга таба - жир кишәрлекләренә ия булучылар) булган жир кишәрлеген, шулай ук гамәлдәге законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналарны, корылмаларны мөстәкыйль рәвештә яки махсус оешмаларны үз акчалары хисабына жәлеп итү юлы белән чистартырга тиеш.

Бина, корылма милек хокукында яки башка әйбер яисә мәжбүри хокукта булган очракта, жыештырылырга тиешле территория милек хокукында яки күчемсез милек объектына башка хокукта пропорциональ өлеш билгеләнә.

Жир участогы территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне карап тоту һәм жыештыру чикләре яклар килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаганда, жыештырылырга тиешле территория барлык милекчеләр яки башка биналарның, корылмаларның хужалары (кулланучылары) арасында тигез өлешләрдә билгеләнә.

Физик яки юридик зат карамагында булган жир кишәрлегенә билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, жир кишәрлегенә хужасы булган жир кишәрлегенә фактта барлыкка килгән чиге буенча территория жыештырылырга тиеш.

Бина, корылма милек хокукында яки башка әйбер яки мәжбүри хокукта булса, фасадны карап тоту якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаганда, фасадны карап тоту милек хокукында яки күчемсез милек объектына башка хокукта пропорциональ рәвештә гамәлгә ашырыла.

4.Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын карап тоту һәм жыештыру "дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында"2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла торган сатып алу нәтижәләре буенча башкаручы тарафыннан башкарыла.

4.1.Жирлек территориясендә уза торган тимер юллар читләштерү полосасы, кичү юллары һәм юл аркылы чыгу урыннары чикләрендә әлегә корылмалардан файдаланучы оешмалар көче белән тотыла.

4.2.Күп фатирлы йортларның йорт яны территорияләрен карап тоту һәм чистарту күпфатирлы йортлар белән идарә итүнең бер ысулы: торак милекчеләре ширкәте яки торак кооперативы яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы, идарәче оешма, гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла. многоквартирном доме, - при непосредственном управлении многоквартирным домом собственниками помещений в данном доме (далее - управляющие организации).

5.Содержание и уборка территорий индивидуальных жилых домов осуществляются собственниками (нанимателями) таких домов.

6.Содержание и уход за элементами озеленения и благоустройства осуществляют:

а) в границах предоставленного земельного участка - собственники или иные правообладатели земельного участка;

б) в границах озелененных территорий общего пользования - уполномоченный орган либо осуществляется исполнителем, по результатам закупки, которая осуществляется в соответствии с федеральным законом от 05 апреля 2013 года N 44-ФЗ "О контрактной системе в сфере закупок товаров, работ, услуг для обеспечения государственных и муниципальных нужд";

в) в границах озелененных территорий ограниченного пользования (предприятия, организации, учреждения) и специального назначения

(санитарные зоны, водоохранные зоны, кладбища, питомники) - владельцы данных объектов;

г) в границах придомовых территорий - собственники жилых помещений в многоквартирных домах или управляющие организации;

д) в охранных зонах наземных коммуникаций, в том числе электрических сетей, сетей освещения, радиолиний - владельцы указанных коммуникаций;

е) в охранных зонах подземных коммуникаций (если размещение разрешено) - владельцы указанных коммуникаций.

7. Уборка и очистка кюветов, труб, дренажных сооружений, предназначенных для отвода грунтовых и поверхностных вод с улиц и дорог, очистка коллекторов ливневой канализации и дождеприемных колодцев производятся организациями, осуществляющими их эксплуатацию.

8. Порядок размещения и содержания общественных туалетов определяется в соответствии с действующим законодательством, санитарными правилами и нормами.

Ответственность за санитарное и техническое состояние туалетов несут их собственники, владельцы, арендаторы или специализированные организации, на обслуживании которых они находятся.

9. Периодичность выполнения работ по благоустройству устанавливается заказчиком работ с учетом обеспечения должного санитарного и технического состояния объектов.

10. Границы содержания и уборки территории поселения физическими и юридическими лицами определяются в соответствии с границами предоставленного земельного участка (по фактически сложившейся границе земельного участка, находящегося во владении, если земельный участок не оформлен в установленном порядке).

11. Уполномоченный орган осуществляет контроль за выполнением работ по содержанию и уборке территории поселения, в том числе территорий общего пользования, в пределах установленных полномочий.

III. Требования по содержанию зданий, сооружений и земельных участков, на которых они расположены, к внешнему виду фасадов и ограждений, дорог, индивидуальных жилых домов, сетей ливневой канализации, смотровых и ливневых колодцев, водоотводящих а) транспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау өчен каралган Корылмалар, техник чаралар, тышкы яктырту объектлары, кече архитектура формалары, стационар булмаган объектлар, төзелеш эшләре, жирләү урыннары, тукталышлар. Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү

3.1. Биналар, корылмалар һәм жир кишәрлекләрен карап тоту буенча гомуми таләпләр, алар урнашкан

3.1.1. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен милекчеләре яки башка хокук ияләре мөстәкыйль рәвештә йә махсус оешмаларны үз акчалары хисабына жәлеп итү юлы белән тоталар.

3.1.2. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен

карап тоту үз эченә ала, алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен төзекләндерү.:

- а) биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;
- б) жир кишәрлеген жыештыру һәм санитар-гигиеник чистарту;
- в) гражданныр, оешмалар һәм шәхси эшмәкәрләр эшчәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килә торган житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару;
- г) жир кишәрлегендә урнашкан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карау.

3.1.3. Фасад биналар, корылмалар булырга тиеш түгел ия видимых жәрәхәтләре төзелеш өлешендә, декоративные бизәкләү һәм инженерлык элементларын һәм сакларга тиеш тиешле эстетик торышы. Бинаның фасадына зыян килү фасадының гомуми мәйданының 1% тан артык булырга тиеш түгел.

3.2. Биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту

3.2.1. Биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту үз эченә ала:

а) конструктив элементларны һәм фасадларны, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырекларын, балкон һәм лоджий коймаларын, карнизов, Крылья һәм аерым баскычларны, спусклар һәм баскычлар коймаларын, витрин, декоратив детальләрен һәм башка конструктив элементларны үз вакытында ремонтлый һәм төзекләндерә, аларны буяу һәм буяу эшләрен башкара.;

б) водостокларның, водосток торбаларның һәм сливларның төзек хәлдә булуын һәм карап тотуны тәмин итү;

в) герметизация, тегү һәм чигү тегү, ярыклар һәм сайлау;

г) керү төркемнәрен, отмосткаларны, цоколь тәрәзәләрен һәм подвалларга керү юлларын торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

д) фасадларны, шул исәптән фасадларны, аларның торышына һәм эксплуатацияләү.

3.2.2. Собственники, иные правообладатели зданий, сооружений, встроенно-пристроенных нежилых помещений и иные лица, на которых возложены соответствующие обязанности, обязаны:

а) по мере необходимости, но не реже одного раза в год, очищать и промывать фасады,

б) кирәк булган саен, тик елына ике тапкыр, язын (жылыту системаларын сүндүргәннән соң) һәм көзен (жылыту сезоны башланганчы) чистартырга һәм юарга, кагыйдә буларак, тәрәзәләрен, балкон һәм лоджияләрен, подъездлардагы керү ишекләрен химик чаралар белән чистартырга һәм юарга.;

в) фасадының фактик торышын исәпкә алып, 5-6 ел эчендә агымдагы ремонт үткәргә, шул исәптән фасадны буятырга.;

г) фасадының аерым элементларын (цоколей, канат, баскыч, прямк, керү ишекләре, капкалар, цоколь тәрәзәләре, балконнар һәм лоджия, су торбалары, тәрәзә агымнары, линия ачышлары һәм башка конструктив элементларны) хуплап ремонтларга.;

д) чыгыш ясаучы фасад конструкцияләре жимерелү куркынычы янаган очракта (коймалар, сеткалар урнаштыру, жимерелә торган элементны демонтажлау һ. б.) саклау-кисәтү чараларын башкарырга;

е) мондый вывеска эксплуатацияләнмәгән очракта (арендатор (субарендатор) һ. б. очрактар) тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасын (вывеску) сүтәргә.

3.2.3. Фасадларны эксплуатацияләгәндә рөхсәт ителми:

а) биналарның һәм корылмаларның фасадлары өслегенә зыян китерү (пычрату): су агып китү, буяу куптару, ярыктар булу, киселгән штукатурка, тышлау, кирпич кладкасына зыян китерү, тимер-бетон конструкцияләрнең саклагыч катламын каплау һ. б.;

б) панельгә кисешүләрнең герметизациясен бозу;

в) штукатурка, тышлау, фасадның цоколь өлешендәгә буяу катламы, биналар яки корылмаларга зыян китерү (катлау, пычрату), шул исәптән тәрәзә, Керү приямкаларының конструкциясенә төзеклеге;

г) чыгыш ясаучы фасадларның һәм корылмаларның: балкон, лоджий, эркерларның, тамбурларның, карнизларның, козырькларның һ. б. зыян күрүе (пычрату).;

д) балконнар, лоджий, парапетлар коймалары жимерелү (булмау, пычрату) һ. б.;

е) вәкаләтле орган белән килештерелгән, учреждениенә фасадында һәм (яки) түбәсендә, бинаның фасадында һәм (яки) түбәсендә тышкы мәгълүмат чараларын паспортсыз урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, учреждениеләрнең такталарыннан, режим таблицаларыннан тыш;

е) афишаларны, игъланнар, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукцияне фасадларда, тәрәзәләрдә (шул исәптән тәрәзә проемының эчке ягында), пыяла ишекләрдә (шул исәптән пыялалы и эфирного телевидения на кровле зданий в соответствии с проектным решением.

3.3. Домовые знаки

3.3.1. Здания, сооружения должны быть оборудованы домовыми знаками.

3.3.2. Аншлаги и номерные знаки должны содержаться в чистоте и в исправном состоянии. За чистоту и исправность аншлагов и номерных знаков ответственность несут лица, отвечающие за содержание зданий.

3.4. Входные группы (узлы)

3.4.1. Биналарның, корылмаларның керү төркемнәрен яктырту жиһазлары, элмә (козырек), өслекләрнең бәйләнеше элементлары (баскычлар һ.б.), инвалидлар һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәрен (пандуслар, перила һ. б.) урнаштыру өчен җайланмалар һәм җайланмалар белән жиһазландырырга кирәк.

Пандус булырга тиеш үтәлгән берничә материал белән шероховатой текстурой өслеге башка горизонтальных канавок. Пандусларның койма конструкцияләре булмаганда, биеклегә 75 мм дан да ким булмаган бортик һәм поручни күздә тотыла. Бордюр пандусыннан тайпылу 1: 12 кабул ителә.

Пандус борылганда яки аның озынлыгы 9 м дан да ким булмаган очракта, һәр 9 м дан соң, горизонталь майданчыктарда 1,5 x 1,5 м киңлектәгә горизонталь майданчыктарны күз алдында тотарга киңәш ителә. Юлның горизонталь участкалары башында һәм ахырында пандуса башкарырга тиеш отличаящими нче поверхностями текстура һәм төсе.

Баскыч яки пандусның ике ягы буенча 800-920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисештәге 800-920 мм биеклектәге йөкләмәләр карала. Поручняларның озынлыгы пандус яки баскычның һәр яктан 0,3 метрга ким булмаска тиеш.

3.4.2. Керү төркемнәрен проектлаганда, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә рөхсәт ителми:

а) гомуми файдаланудагы территориядән чыга торган фасадлардагы жир дәрәжәсеннән 1,2 м югарырак урнашкан подвалга һәм цоколь катына керү юлларын урнаштыру.;

б) жәяүлеләр хәрәкәтенә комачаулаучы терек элементлар (колонналар, стояклар һ. б.) урнаштыру;

в) бинаның барлык фасады комплекслы чишелешен исәпкә алып, проект документациясен эшләмичә ике һәм аннан күбрәк керү (гамәлдәгеләрен исәпкә алып) урнаштыру;

г) жәяүлеләр зонасы зонасында жиңел конструкцияләрдән (баскычлар, пандуслар, Болдыр, яшелләндерү) керү төркем элементларының минималь норматив киңлеге булган урам-юл челтәре тротуарларын якин-тирә тротуарны 0,5 м га урнаштыру;

д) күпфатирлы йортта биналарның милекчеләренә ризалыгыннан башка, керү төркем урнаштыру;

е) торақ урыны милекчәсе ризалыгыннан башка керү төркем урнаштыру өчен балконнан файдалану;

е) вәкаләтле орган белән килешмичә, күпфатирлы йортларда урнашкан торақ булмаган биналарның керү төркемнәрен үз белдеге белән урнаштыру.

3.5. Түбә

3.5.1. Биналар, корылмалар түбәсе, су бүлү системасы элементлары, төтен юлларын һәм вентиляция системаларын каплау төзек хәлдә булырга һәм теләсә нинди һава шартларында йортларда яшәүчеләр һәм жәяүлеләр өчен куркыныч тудырмаска тиеш.

3.5.2. Кышкы вакытта биналарның милекчеләре һәм башка хокук ияләре, шулай ук күпфатирлы йортлар белән идарә итүче оешмалар тарафыннан түбәләргә кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән вакытында чистартып тору оештырылырга тиеш. Жәяүлеләр зоналарына чыга торган яклардагы түбәләргә кардан чистарту участокларны коймалап алу һәм барлык саклык чараларын күрү белән һәм тәүлекнең якты вакытында гына башкарылырга тиеш. Калган түбәдән, шулай ук яссы түбәләрдән карны эчке ишегалды территорияләренә ташлау зарур. Түбәдән жәяүлеләр юлына ташланган, жәмәгать транспортын көтү тукталышына, юл йөрү өлешенә кар һәм боз кичекмәстән чистартылырга тиеш.

3.5.3. Кар һәм боз өемнәре ташлаганда, боз сөңгеләре ташлаганда, түбәдә ремонт һәм башка эшләр башкарганда агач һәм куакларның, электр белән тәэмин итүнең һава линияләре, яктырту һәм элемтә линияләре, юл билгеләре, юл светофорлары, юл киртәләре, юл коймалары, жәмәгать транспортын көтү павильоннары, бинаның декоратив бизәлеше һәм инженерлык элементлары сакланышын тәэмин итүче

чаралар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементларга зыян килгән очракта, алар түбәне чистарткан һәм зыян күргән зат хисабына торгызылырга тиеш.

3.5.4. Биналарның, корылмаларның түбәләре су бүлүгә ия булырга тиеш, ул жәяүлеләргә агып төшә торган суның турыдан-туры элэгүенә юл куймый. Желоба, бүрәнкә, водосток булырга тиеш неразрывны һәм рассчитаны үткәрү өчен жыела торган су күләмен. Жәяүлеләр зоналары булган биналар ягыннан чыккан водостоклар жәяүлеләр сукмакларыннан читкә китәргә тиеш.

3.5.5. Рәхсәт ителми:

а) түбәне (көрәкләр, беркеткечләр, ломнар), төзелеш материалларын, ремонт калдыкларын, файдаланылмый торган механизмнарны һәм башка предметларны эксплуатацияләү өчен билгеләнгән биналарның, корылмаларның түбәсенә тоту;

б) түбәдән биналар боз, кар һәм чүп-чар " воронки водосточные торбалар.

3.6. Жир кишәрлекләрен карап тоту

3.6.1. Жир кишәрлекләре территорияләрен карап тоту үз эченә ала:

а) көн саен чүп-чардан, яфраклардан, кардан һәм боздан (боздан) жыештыру;

б) юлларның, күперләренең, урамнарның, тротуарларның, юлларның, жәяүлеләр территорияләренең бозлавыкка каршы материаллары белән эшкәртү;

в) кар көрәү һәм себерү;

г) кар һәм боз чыгару (кар-боз берәмлекләре);

д) контейнер майданчыкларын, барлык төр калдыклар өчен контейнерлар, чүп-чар өчен чүп-чар, эскәмияләр, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту һ. б.;

е) чүп-чар кабул итү камераларын, контейнерлар (бункерлар) һәм контейнер майданчыкларын жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;

е) яңгыр һәм кар суларын бүлеп бирү;

ж) каты коммуналь, эре габаритлы һәм башка калдыкларны жыю һәм чыгару;

з) тузан хасил итүне киметү һәм һаваны дымландыру өчен территориягә су сибү;

и) яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итү һәм аларны карау;

й) коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләрен (корылмаларны), юлларны, тимер юлларны, күперләрен, жәяүлеләр кичүләрен төздән, реконструкцияләүдән һәм төзекләндерүдән соң, төзекләндерүдән соң бозылган төзекләндерү элементларын торгызу, реставрация, археология һәм башка жир эшләрен башкару;

к) гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләренә туры китереп карау һәм яңгыр кабул итү коеларын (яңгыр сулары канализациясе), жир асты коммуникацияләре коеларын (корылмаларын) карап тоту;

л) жир кишәрлекләре киртәләрен карап тоту, шул исәптән жиңмерелгән (сүтелгән) биналар, корылмалар коймаларын урнаштыру һәм карап тоту, алар территориягә чит кешеләр үтеп керү һәм (яки) санкцияләнмәгән урыннарда калдыкларны урнаштыру мөмкинлегенә бирә, шулай ук аларны

пычрактан, кардан һәм мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чистартуны тәэмин итү.

3.7. Юлларны карап тоту

3.7.1.Юлларны карап тоту "дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында"2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла торган сатып алу нәтижеләре буенча башкаручы тарафыннан гамәлгә ашырыла.;

3.7.2.Юл территорияләрен карап тоту үз эченә ала:

а) юлларны, тротуарларны, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге юлларны ремонтлау;

б) тротуарлардан (жәяүлеләр зоналарыннан, юллардан) һәм юлларның йөрү өлешеннән, ясалма юл корылмаларыннан пычрак, чүп-чар, кар һәм боз (боз) жыештыру;

в) юу һәм су сибү юл катламнары;

г) китүе өчен газонами һәм яшел үсентеләр;

д) тышкы яктырту баганаларын һәм жәмәгать һәм тимер юл транспортының контакт челтәрен ремонтлау;

е) төзекләндерү һәм буяу кече архитектура формаларын;

е) ясалма юл корылмалары составына керүче Күзәтү һәм яңгыр кабул итү коеларын, тау канауларын һәм ачык лотокларны урнаштыру, ремонтлау һәм чистарту.;

ж) коймаларны, коймаларны, турникетларны, кече архитектура формаларын урнаштыру, ремонтлау һәм ел саен буяу.

3.7.3.Юл катламнарын саклау максатларында рөхсәт ителми:

а) йөк ташу волоком;

б) рельслар, бүрәнеләр, тимер балкалар, торбалар, кирпич урамнарында төяү-бушату эшләре вакытында башка авыр әйберләр ташлау һәм аларны туплау.;

в) төзелеш материалларын һәм төзелеш калдыкларын машиналар йөрү өлешендә һәм тротуарларда ташлау һәм (яки) туплау.

3.7.4.Юлларны төзекләндерүнең аерым элементларына таләпләр:

а) жәяүлеләр өчен юнәлдерүче тимер коймалар һәм тротуар баганаларны сезонлы буяу кышкы сезон тәмамлангандан соң, төзекләндерү айлыгы чорында башкарыла. Буяр алдыннан коймалар ремонтланьрга, пычрактан чистартылырга, юылган һәм төятелгән булырга тиеш;

б) барлык юл тамгасы заказчы тарафыннан билгеләнгән чират вакытында һәм тәртиптә юл тамгасы төшерү өчен расланган паспортлар (схемалар) нигезендә үтәлергә тиеш.;

в) юлларның юл тамгасы таләп ителә торган төс - һәм ут-техник характеристикаларын, тоташтыру коэффициентын, эксплуатациянең бөтен чоры дәвамында майдан буенча саклануны тәэмин итәргә тиеш;

г) конструкцияләр һәм юл билгеләрен беркетү системалары видимости һәм монтажлау мөмкинлекләренә карап сайлап алына;

д) юл билгеләре төзек хәлдә булырга, вакытында чистартылырга һәм юылырга тиеш.

е) вакытлыча билгелэнгән юл билгеләре аларны урнаштыру зарурлыгына китергән сәбәпләрне бетергәннән соң бер тәүлек эчендә төшерелә;

е) визуаль-коммуникация системасы элементлары: Транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте юнәлешләре күрсәткечләре, жирлекнең планлаштыру-структур элементлары күрсәткечләре юлларда һәм транспорт чишелешләрендә аларга хәрәкәт юнәлешен күрсәтү өчен билгеләнә.

3.8. Шәхси торак йортларны карап тоту һәм территорияне төзекләндерү

3.8.1. Шәхси торак йортларның милекчеләре (яки) яллаучылар (алга таба-торак йортларның хужалары), Әгәр законда яки килешүдә башкасы каралмаган булса, бурычлы:

а) торак йортларның, коймаларның (коймаларның), шулай ук йорт чикләрендәге башка корылмаларның фасадларының тиешле торышын тәэмин итәргә, аларны вакытында ремонтларга һәм буяуга тотарга, аларны үз вакытында ремонтларга һәм буяуга тотарга.;

б) торак йортта номер билгесе булырга һәм аны төзек хәлдә тотарга;

в) Йорт территориясен тәртиптә тоту; чүп үләннәрен чабу: Наратлык балтырлавыгы, кыргый үскән киндерне (кыргый чүп каннабис) һәм үзбушаткыч мәкен (кыргый, кыр) юк итү.

г) йорт чикләрендә яшел үсентеләрне тәртиптә тотарга, куак һәм агачларны санитар кисәргә, газүткәргечләрнең сак зонасында, кабельле һәм һава электр тапшыру линияләрендә һәм башка инженерлык челтәрләрендә агачлар утыртмаска;;д) очищать канавы и трубы для стока воды, в весенний период обеспечивать проход талых вод;

е) оборудовать в соответствии с санитарными нормами в пределах предоставленного земельного участка при отсутствии централизованной канализация: жирле канализация, юеш чокыр, бәдрәф, даими рәвештә аларны чистарту һәм дезинфекцияләү;

е) махсус майданчыкларда урнаштырылган каты һәм эре габаритлы калдыкларны контейнерларга урнаштырырга;

ж) билгелэнгән тәртип нигезендә каты коммуналь һәм зур габаритлы калдыкларны вакытында жыеп чыгаруны тәэмин итәргә.

3.8.2. Шәхси торак төзелеше территориясендә рөхсәт ителми:

а) урнаштырырга киртәләр чит илләрдә йорт;

б) йорт яны территорияләрендә һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә яфракларны, теләсә нинди төр калдыкларны һәм чүп-чарны яндырырга;

в) күмер, тара, утын, эре габаритлы калдыкларны, төзелеш материалларын, йорт яны территориясен сакларга.;

г) транспорт чараларын йорт яны территориясеннән юарга;

д) ишегалды корылмалары төзәргә, йорт яны территориясеннән чокырларны төзекләндерергә;

е) әлеге территориянең урам юлларында махсус транспорт һәм урып-жыю техникасыннан файдалану мөмкинлеген кыенлаштыра торган яисә аңа комачаулаучы киртәләрне урнаштырырга.;

е) территорияне төзекләндерү элементларын жиимерегә һәм бозарга, сулыкларны чүпләргә;

ж) йорт яны территориясе артында комплектланган (төзек булмаган) транспорт чарасын сакларга;

з) әйләнә-тирәнә теләсә нинди калдыклар белән чүпләргә;

и) сыек юдыргычлар, сыек чистарткычлар, житештерү һәм куллану калдыкларын машиналар йөрү өлешләренә чыгару жайланмаларын урнаштырырга.

3.8.3.Жир участогы хужасы тарафыннан хужалык корылмаларын төзү эшләре башкарылса, якындагы территориядә төзелеш материалларын вакытлыча (6 айга кадәр) саклау рөхсәт ителә. Шул ук вакытта автотранспортның йөрүе тәэмин ителергә тиеш.

3.9.Яңгыр канализациясе челтәрләрен, карау һәм яңгыр сулары коеларын, су бүлү корылмаларын карап тоту

3.9.1.Карау һәм яңгыр кабул итү коелары, жир асты коммуникацияләре коелары, люклар (рәшәткәләр) ябык хәлдә булырга һәм транспорт һәм жәяүлеләрнең куркынычсыз хәрәкәтен тәэмин итүче төзек хәлдә булырга тиеш.

3.9.2.Кабул итү бүлмәләренең, тупикларның, күзәтү һәм башка коеларның һәм камераларның төзек техник торышында тотылуын, чистартылуын һәм урнаштыруны гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә аларның хужалары тәэмин итә.

3.9.3.Жирлектә магистраль һәм квартал эчендәге яңгыр канализацияләре челтәрләрен карап тоту һәм эксплуатацияләү шушы максатларга жирлек бюджетында каралган акчалар чикләрендә махсуслаштырылган оешмалар белән төзелгән килешүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

Яңгыр канализациясенең ведомство челтәрләрен карап тоту һәм эксплуатацияләү тиешле оешмалар хисабына башкарыла.

Хужасыз инженерлык коммуникацияләре һәм күзәтү коелары юлларны карап тотуны гамәлгә ашыручы махсус оешмалар тарафыннан тиешенчә куркынычсыз хәлдә булырга тиеш.

3.9.4.Яңгыр канализациясе коллекторларын саклап калу максатыннан, һәр якка коллектор көзеннән 2 метр сак зонасы урнаштырыла.

3.9.5.Яңгыр канализациясе коллекторларының сак зонасы чикләрендә, тиешле документларны рәсмиләштермичә һәм эксплуатацияләүче оешма, башка органнар белән язмача килешенмичә, гамәлдәге законнарда билгеләнгән очрактарда рөхсәт ителми:

а) жир эшләре башкару;

б) яңгыр сулары канализациясе челтәренә зыян китерергә, су кабул итү люкларын ватарга яки жиимерегә;

в) төзелеш эшләрен башкарырга, сөүдә, хужалык һәм көнкүреш корылмаларын урнаштырырга;

г) сәнәгать, коммуналь калдыкларны, чүп-чар һәм башка материалларны ташларга.

3.9.6. Урамнарны, биналарны, корылмаларны су белән тәэмин итү, су, канализация, яңгыр сулары жайланмалары, системалар, челтәр һәм корылмалар төзек булмау аркасында су агып чыккан бозлар барлыкка

килү, шулай ук газоннарغا, тротуарларга, урамнарға һәм ишегалды территорияләренә су агызу, суырту яки агызу рәхсәт ителми.

3.9.7.Жирлек территориясендә су коеларын һәм парлау майданчыкларын урнаштыру рәхсәт ителми.

3.9.8.Яңгыр кабул итә торган коелар рәшәткәләре даими чистартылган хәлдә булырга тиеш. Аларның үткөрү сәләтен чикли торган рәшәткәләр һәм коелар чүпләмәү, рәшәткәләр салу рәхсәт ителми. Яңгыр канализациясенә карау һәм яңгыр кабул итү коеларын профилактик тикшерү һәм аларны чистарту елына ике тапкыр башкарыла. Карау һәм яңгыр кабул итү коеларын чистартканнан соң, чыгарылган пычратуларның барлык төрләре кичекмәстән чыгарылырга тиеш.

3.9.9.Карау коеларының люклары бер дәрәжәдә хәрәкәт итү өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар белән капланган булырга тиеш.

Карау коеларының машиналар йөрү өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар, 2 см дан да артмаган, яңгыр кабул итү коелары белән тоташтырылу дәрәжәсен 3 см дан да артмаска мөмкин.

3.9.10.Капкачлары яки рәшәткәләре жимерелгән яки юкка чыккан коммуникацион коелар, ачыкланганнан соң, челтәрне эксплуатацияләүче оешма тарафыннан киртәләнеп алынган, тиешле кисәтү билгеләре белән билгеләнгән һәм билгеләнгән вакытка алыштырылган булырга тиеш.

3.9.11.Инженерлык челтәрләрендә планлы эшләр башкарганда, канализация агымнары яқындагы канализация челтәре, су һәм жылылык челтәрләренән - яңгыр канализациясенә (булганда) агызыла. Юлга су агызу тыела.

Су агуның нәтижеләрен бетерү зыянлы инженерлык челтәрләре хужалары хисабына да башкарыла.

3.9.12.Яңгыр канализациясе челтәрләренә техник торышы (шул исәптән люкларны, рәшәткәләрне вакытында ябу) өчен җаваплылык эксплуатация оешмаларына йөкләнә.

3.10.Элементә техник чараларын карап тоту

3.10.1.Биналарны инженер-техник яктан тәэмин итү өчен билгеләнгән элементә, телевидение, радио, Интернет һәм башка шундый челтәрләрне урнаштыру Жир асты юлы белән (траншея, канал, тоннельләрдә) гәмәлгә ашырыла.

3.10.2.Тышкы коммуникацияләрне биналарга башка ысул (һава, жир өсте) белән үткөрү эксплуатацияләүче оешмаларның тиешле техник шартларын алган очракта гына рәхсәт ителә.

3.10.3.Элмә элементә линияләрен һәм һава-кабель кичүләрен беркетү сыйфатында файдаланырга рәхсәт ителми:

а) автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары: юл киртәләре, светофорлар, юл билгеләре урнаштыру өчен билгеләнгән элементлар һәм конструкцияләр;

б) фасадлар, түбәләр, биналар һәм корылмалар элементлары (төтен юллары, вентиляция, күмәк телевидение һәм радио кабул итү системалары антенналары, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр).

3.10.4.Рәхсәт ителми:

а) һава юлы белән кабель сузганда юлларны бер бинадан икенчесенә кадәр кисәргә;;

б) бүлү муфт шкафыннан тыш кабель запасларын урнаштырырга;

3.10.5.Милекчеләр (хужалар) техник элементә чараларын (кабельләр, кабельләрне ныгыту элементлары, бүлү һәм муфт шкафлары һ.б.), шулай ук алар ярдәмендә тоташтырылган техник җайланмаларны тиешле хәлдә тотарга тиеш (өзеклекләр һәм/яки изоляция тышчасы булмау, буяу булмау, коррозия һәм/яки механик зыяннар булу, чыбыклар һәм/яки аларны ут баганаларына һәм электр тапшыру линияләренә беркетү).

3.11. Тышкы яктырту объектларын (чараларын) тоту

3.11.1.Тышкы яктырту элементларына яктырткычлар, кронштейннар, терәкләр, чыбыклар, кабельләр, туклану чыганаклары (шул исәптән җыюлар, туклану пунктлары, идарә тартмалары) керә.

3.11.2.Урамнар, юллар, җәяүлеләр тротуарлары, торак кварталлар, ишегаллары, предприятие, учреждение, оешма территорияләре, шулай ук аншлаги и номерные знаки общественных и жилых зданий, дорожные знаки и указатели, элементы поселенческой информации и витрины должны освещаться в темное время суток.

3.11.3.Собственники зданий и сооружений вне зависимости от форм собственности должны обеспечить наличие и функционирование архитектурно-художественной подсветки зданий и сооружений согласно проектам.

3.11.4.Количество нефункционирующих светильников на основных площадях, магистралях и улицах, в транспортных тоннелях не должно җирлек территорияләрендә (район эһәмиятендәге урамнар, ишегалды территорияләре) - 5%, Җир асты җәяүлеләр кичүендә - 10%, көндез дә, кичке һәм төнге режимда-10% тан артык (10 яктырткычка кертелмичә генә рөхсәт ителә).

3.11.5.Сафтан чыккан терекөмешле газ разрядлы лампалар бу максатлар өчен махсус билгеләнгән биналарда сакланырга һәм утильләштерү өчен махсус предприятиеләргә чыгарылырга тиеш.

Өлеге төр лампаларны җирлек чүплекләренә, чүп эшкөртү заводларына чыгарырга ярамый.

3.11.6.Металл терәкләр, кронштейннар һәм тышкы яктырту җайланмаларының башка элементлары чисталыкта булырга, крена, коррозия учакларына ия булмаска һәм кирәк булган саен милекчеләр (хужалары, кулланучылар) белән буялырга, әмма өч елга бер тапкырдан да ким булмаска тиеш, һәм төзәтү хәлендә булырга тиеш.

3.11.7.Тышкы яктыртуның бердәм системасына тоташтырылган урам һәм йорт яны утларын карап тоту һәм ремонтлау башкаручы тарафыннан "дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында"2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла торган сатып алу нәтиҗәләре буенча башкарыла.

Торак йортларның кереш бүлү җайланмаларына тоташтырылган йорт яны утларын карап тоту һәм ремонтлау эшләрен идарәче оешмалар башкара.

3.11.8. Тышкы яктырту баганалары, жәмөгаты (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләре, саклагыч, бүлү киртәләре, юл корылмалары һәм юл жиһазлары элементлары буялырга, язулардан һәм теләсә нинди Мәгълүмати-басма продукциядән чистартылырга, төзек хәлдә һәм чисталыкта булырга тиеш.

3.11.9. Тышкы яктырту баганаларын, жәмөгаты (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләрен алыштырганда әлеге конструкцияләр өч тәүлек дәвамында сүтеп алынырга һәм челтәр хужалары тарафыннан чыгарылган булырга тиеш.

Тышкы яктырту баганаларын чыгару юллардагы терәк хужасы тарафыннан кичекмәстән башкарыла, калган территорияләрдә - мондый кирәкле ачыкланган мизгелдән (демонтаж) бер тәүлек эчендә башкарыла.

3.11.10. Ут баганалары һәм жәмөгаты (тимер юл) транспортының контакт челтәре терәкләрендә урнашкан барлык элементларның һәм объектларның төзек һәм куркынычсыз торышы һәм тышкы кыяфәте өчен әлеге терәкләрнең милекчесе (хужасы) җавап бирә.

3.11.11. Үткәргечләрнең текә ярлары, терәк, изоляторлар булган очракта тышкы яктырту җайланмаларыннан файдалану рөхсәт ителми.

Тышкы яктырту җайланмалары эшендә электр чыбыкларын өзү яки терәкләрне зарарлау белән бәйлә житешсезлекләрне ачыклаганнан соң кичекмәстән бетерергә кирәк.

3.11.12. Чыбыкларны һәм кабельләрне челтәрләргә һәм тышкы яктырту җайланмаларына үз белдегең белән тоташтыру һәм тоташтыру рөхсәт ителми.

3.11.13. Тышкы яктырту объектлары яки тышкы яктырту чаралары белән жиһазландырылган объектларның милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар бурычлы:

а) урамнарны, юлларны тиешенчә яктыртуны, терәкләр һәм яктырткычларның, яктырту җайланмаларының сыйфатын күзәтеп торырга, бозылган яки зыян күргән очракта үз вакытында ремонт ясарга.;

б) билгеләнгән тәртип нигезендә утны кабызуны һәм сүндерүне күзәтеп торырга;

в) тышкы яктыртуны урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен үтәргә;

г) тышкы яктырту фонарьларын үз вакытында алыштырырга.

3.11.14. Тротуарларда урнашкан мачталар һәм тышкы яктырту баганалары һәм жәмөгаты транспортының контакт челтәре тирәсен җыештырган өчен җаваплылык тротуарларны җыештырган өчен җаваплы затларга йөкләнә.

Трансформатор һәм бүлү подстанцияләренә, автомат режимда (хезмәт күрсәтүче персоналдан башка) эшләүче башка инженерлык корылмаларына якин-тирә территорияләренә җыештыру өчен җаваплылык әлеге объектлар булган территория хужаларына йөкләнә.

3.12. Кече архитектура формаларының эчтәлегә

3.12.1. Кече архитектура формаларына монументаль-декоратив бизәү элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү җайланмалары, су

жайланмалары, муниципаль жиһазлар, асыл жирлеге территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник жайланмалар керә.

3.12.2.Эчтәлек кече архитектура формаларын гамәлгә ашырыла правообладателәми жир кишәрлекләре чикләрендә бирелгән жир участкалары территорияләрендә гомуми файдаланудагы - гамәлгә ашырыла башкаручы, сатып алулар нәтижәләре буенча, ул гамәлгә ашырыла федераль закон нигезендә от 05.04.2013 № 44-ФЗ номерлы контракт системасы ТУРЫНДА "сатып алулар өлкәсендә товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин итү өчен дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны

3.12.3.Кече архитектура формалары хужалары бурычлы:

а) үз эченә кече архитектура формалары чисталыкта һәм исправном торышы;

б) язгы чорда кече архитектура формаларын план буенча тикшерү, аларны иске буядан, ржавчинадан, юдырту, буяу, шулай ук ватылган элементларны алыштыру;

в) кышкы чорда кече архитектура формаларын, шулай ук аларга кардан һәм боздан кардан чистарту;

г) шома киртәләү өслеге булган комлыклар ясарга, комлыкларда комны елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә алыштырырга;

д) балалар, спорт, хужалык майданчыкларының һәм ял майданчыкларының конструктив элементларының ныклығы, ышанычлылыгы һәм куркынычсызлыгы таләпләренә туры килүен күзәтеп торырга; ;

е) фонтаннар эшләгән чорда су өслеген көн саен чүп-чардан чистартырга.

3.12.4 рөхсәт ителми:

а) кече архитектура формаларын тиешенчә файдаланмаса (балалар өчен уен майданчыкларында өлкәннәрнең ялын, спорт майданчыкларында кием киптерү һ. б.);

б) кече архитектура формаларында теләсә нинди Мәгълүмати-басма продукцияне эләргә һәм ябыштырырга;

в) ломать һәм повреждать кече архитектура формалары һәм аларның конструктив элементлары;

г) фонтаннарда коенырга.

3.13.Стационар булмаган объектларны карап тоту

3.13.1. Стационар булмаган объектларны урнаштыру мондый объектларны муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән тәртиптә урнаштыру схемасы буенча гамәлгә ашырыла.

3.13.2.Жир кишәрлеген арендау килешүе вакыты чыккач, стационар булмаган объект арендатор тарафыннан сүтелергә, ә жир участогы азат ителгән һәм беренчел халәткә китерелгән булырга тиеш.

3.13.3.Стационар булмаган объектларның милекчеләре булган юридик һәм физик затлар бурычлы:

а) житештерергә, аларны ремонтлау һәм буяу. Ремонт тышкы кыяфәтне һәм проект документлары белән билгеләнгән төсләр чишелешен исәпкә алып башкарылырга тиеш;

б) якин-тирә территориядә яшел үсентеләр, газоннар, бордю ташлары, кече архитектура формалары (алар булганда) сакланышын күзәтеп торырга, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләр нигезендә әлеге территорияне карап тотарга;

в) стационар булмаган объектлар янында урналар урнаштырырга, чүплекләргә көн дәвамында калдыклардан, кирәк булган саен, әмма тәүлегенә кимендә бер тапкыр чистартырга, чүплекләргә елына кимендә бер тапкыр буярга.

3.13.4 рәхсәт ителми:

а) стационар булмаган объектларга, козырекларга, навесларга һәм проектларда каралмаган башка конструкцияләргә корырга;

б) стационар булмаган объектлар янында сәүдә-суыткыч жиһазларын куярга;

в) стационар булмаган объектлар янында һәм аларның түбәләрендә таралар, товарлар, детальләр, көнкүреш һәм житештерү характерындагы башка әйберләргә сакларга, шулай ук стационар булмаган объектларны склад

3.14.1. Төзелеш мәйданчыкларын карап тоту, төзекләндерү эшләре тәмамланганнан соң, ремонт, төзелеш һәм башка төр эшләргә торгызу төзүчегә йөкләнә.

Эшләр алып барылмый торган төзелеш объектлары төзелеш чөлтәләргә белән ябылырга тиеш

3.14.2. Төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләр башланар алдыннан, шулай ук төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләргә башкару чорында кирәк:

а) төзелеш мәйданы территориясенә бөтен периметры буенча башкару комитетының хокукый актлары таләпләренә туры китереп типлаштырылган койма урнаштырырга.;

б) төзелеш мәйданчыгы коймаларының гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатацион куркынычсызлыгын тәмин итәргә;

в) төзелеш мәйданчыгы коймаларының тиешле техник торышын, аның чисталыгын күзәтеп торырга, вакытында пычрактан, кардан, боздан, Мәгълүмати-басма продукциядән һәм граффитидан арындырырга;

г) төзелеш мәйданы территориясенә кергәндә, гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләргә таләпләренә җавап бирүче төзелеш объектының мәгълүмати щитын урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;

д) төзелеш мәйданчыгы периметры буенча тышкы яктыртуны тәмин итәргә;

е) төзелеш мәйданына керү юллары, мәйдан эчендәге юллар һәм урамнарның (юлларның) йөрү өлешенә пычрак һәм чүп-чар чыгармый торган чыгу урыннарында транспорт чараларының көпчөкләрен чистарту яки юдыру пунктларын жиһазландырырга.;

е) төзелеш мәйданчыгы территориясендә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыклары җыю өчен контейнерлар һәм (яки) бункерлар булуны тәмин итәргә.;

ж) төзелеш майданынан каты көнүрөш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын билгеләнгән тәртиптә чыгаруны оештыруны тәэмин итәргә;

з) төзелеш майданынан чистартылган һәм калдыклар булмаган карны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарга чыгаруны тәэмин итәргә;;

и) эшләр башкарганга гамәлдәге жир асты инженерлык коммуникацияләрен, тышкы яктырту челтәрләрен, яшел үсентеләрне һәм кече архитектура формаларын саклауны тәэмин итәргә.

3.14.3.Төзелеш материаллары, жиһазлар, автотранспорт һәм күчмә механизмнар, ярдәмче бүлмәләр, эшчеләр һәм хезмәткәрләренә вакытлыча урнаштыру өчен көнүрөш вагончыклары, төзелеш калдыкларының транспорт партияләрен вакытлыча саклау һәм туплау урыннары төзелеш оешмалары проекты нигезендә төзелеш майданчыклары чикләрендә урнаштырыла.

3.14.4. Рөхсәт ителми:

а) торақ зонасы янында гражданның шәхси һәм жәмәгать иминлеген тәэмин итү белән бәйлә коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, 23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр, тынлыкны бозу белән бәйлә төзелеш, ремонт, төяү-бушату һәм башка эшләренә оештыру һәм үткөрү.;

б) Башкарма комитетның тиешле рөхсәтеннән (күрсәтмәләреннән) башка юлларның һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешен тарифтан яки ябу яисә ябу;

в) чүп-чарны яндырырга һәм төзелеш калдыклары утильләштерергә.

3.15. Жирләү урыннарын карап тоту

3.15.1.Жирләү урыннарын этик, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә карап тоту федераль законнар һәм муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.15.2.Жирләү урыннарын санитар тоту "дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында"2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла торган сатып алу нәтижәләре буенча башкаручы тарафыннан башкарыла.

3.15.3.Жирләү урыннарын карап тотуга карата таләпләр:

а) зиратлардагы жәмәгать бәдрәфләре чиста һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Урны территорияләрендә жәмәгать бәдрәфләре булырга тиеш чистартылган;

б) зират территориясендә калдыклар өчен контейнерлар һәм чүплекләр чистартылырга тиеш. Калдыклар тупланган очракта, 3 көнгә кимендә бер тапкыр чыгарылырга тиеш;

в) жиңмерелгән һәм авария хәлендә агач утыртмалары булу рөхсәт ителми. Авария хәлендәге агач үсентеләре ачыкланган мизгелдән бер тәүлек эчендә сүтелергә тиеш;

г) шәхесләре куелмаган жиңмерелмәгән каберләр яки үлгәннәрнең каберләре пычрактан һәм чүп-чардан чистартылырга, холмик һәм кабер белән жиһазландырылырга тиеш.

3.15.4.Кышкы чорда жирләү урыннарын карап тоту үзенчәлекләре:

а) зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтелергә һәм кардан чистартылырга тиеш. Боз катламнары булмаган килеш тигез кар өеме булу рөхсәт ителә;

б) үзәк юллар, подъезд юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә тиеш. Юл һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешен кар явудан соң ук эшкәртү башланырга тиеш;

эчендә).иң беренче чиратта кар чыгару, боз өю һәм Үзәк һәм керү юлларыннан кар-боз муниципаль берәмлекләрен бетерү зарур;

г) жәяүлеләр жирләү урыннарында бозлавыкка каршы материаллар куллану, юллардан чистартылган кар һәм боздан каберләргә, газоннарға, куакларға туплау рөхсәт ителми.

3.15.5. Жәйге чорда жирләү урыннарын карап тоту үзенчәлекләре:

а) үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм жирләү урыннарында башка гомуми кулланылыштагы территорияләр төрле пычратулардан чистартылырга тиеш;

б) яшел үсентеләрне санитар кисү, агач-куак үсемлекләрен чүп-чардан арындыру чаралары ел саен башкарылырга тиеш.

3.15.6. Күмелү урынын, кабер өстендәге корылманы (хачлар, һәйкәлләр, плитәләр, склепалар һ.б.) карау, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту, аны Колумбиядә карау ире(ай), туганнары, вафат булган затның законлы вәкиле яки мәжбүри санитар таләпләрне үтәп башка зат тарафыннан башкарыла.

3.16. Эчтәлек тукталышлар озак һәм кыска вакытлы саклау автотранспорт чаралары

3.16.1. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау тукталышларын карап тоту (алга таба - стоянка) гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә стоянканы урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлегенә (алга таба-хужасы) ия була.

3.16.2. Хужалары бурычлы:

а) тукталышларның бөтен периметры буенча койма урнаштыру, ул механик йогынтыларга һәм тышкы мохит йогынтысына тотрыклы булырга тиеш;

б) тукталыш коймаларының тиешле техник торышын, аларның чисталыгын күзәтеп торырга, пычрактан, кардан, боздан, Мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чистартырга;

в) тукталыш территорияләрендә материаллар, комплектланган транспортны, төрле конструкцияләренә саклауга юл куймаска;

г) тукталышлар территориясен утның тигез бүленешен тәэмин итүче тышкы яктырту белән жиһазландырырга, гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләренә таләпләренә туры килә торган;

д) ягулык-майлау материалларына ия булган автомобильләренә юу һәм автомобильләр стоянкасына юл куймаска;

е) санитар һәм янгынга каршы кагыйдәләренә үтәп тукталышлар территориясен карап тоту.

е) инвалидларның тукталышлар территориясенә тоткарлыксыз үтәп керә алуын тәэмин итәргә. 1,2 төркем инвалидлар, шулай ук Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән төрлө 3 төркем инвалидлар идарә

итә торган транспорт чараларын түләүсез калдыру өчен 10 проценттан да ким булмаган урын һәм мондый инвалидларны һәм (яки) инвалид балаларны йөртүче транспорт чараларын бүлөп бирү. Күрсәтелгән транспорт чараларында « Инвалид»тану билгесе куелырга тиеш. « Инвалид» танып-белү билгесен бирү тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә. Парковка өчен күрсәтелгән урыннарны башка транспорт чаралары алып торырга тиеш түгел. Инвалидлар "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында"1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясы нигезендә махсус автотранспорт чараларын парковка өчен бушлай файдалана.

3.17. Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү

Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү дәүләт һәм башка бәйрәмнәр, истәлекле вакыйгалар белән бәйле чаралар үткәру чорында башкарыла.

Бәйрәм бизәлеше дәүләт һәм муниципаль флагларны, лозунгларны, гирляндаларны, панноларны, декоратив элементлар һәм композицияләр, стендлар, трибуналар, эстрада урнаштыруны, шулай ук бәйрәм иллюминациясе урнаштыруны үз эченә ала.

Бәйрәм бизәлеше элементларын ясаганда һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен көйләүнең техник чараларын төшерергә, жиңерергә һәм аларның күрүчәнлеген начарайтырга рөхсәт ителми.

IV. Жирлек территорияләрен жыештыру тәртибе, төзекләндерү эшләре исемлеген һәм аларны вакыт-вакыт үтәүне дә кертөп

4.1.Жирлек территориясен жыештыру һәм карап тотуга карата гомуми таләпләр

4.1.1. Авыл жирлеге территориясен жыештыру һәм карап тоту эшләре алып барыла:

а) жәйге чорда-15 апрельдән 14 октябрьгә кадәр;

б) кышкы чорда-15 октябрьдән 14 апрельгә кадәр.

Күрсәтелгән срокларга, һава шартларына карап, Башкарма комитет тарафыннан төзәтмәләр кертелергә мөмкин.

4.1.2.Жирлек территориясен жыештыру эшләре үткәру юлы белән башкарыла:

а) жирлек территориясен карап тоту, жыештыру буенча системалы эшләр;

б) Башкарма комитетның хокукый актлары нигезендә бердәм массакүләм чаралар (өмәләр).

4.1.3.Авыл жирлеге территориясен жәйге чорда чистарту, чистарту, су сибү, себерү, себерү, жирлекне карап тоту буенча башка эшләрне башкару юлы белән жирлек территориясенәң пычрануын һәм тузанлануын киметү максаты белән башкарыла һәм үз эченә ала:

а) ясалма өслекле территорияләрне себерү (коры һава шартларында су сибү), урам-юл челтәре объектларының тузаныннан һәм юл катламнарының һәм ясалма өслекле, яңгыр канализациясе белән жиһазландырылган башка территорияләрнең тузаннарын һәм пычракларын юдыру. Юл катламнарын, мәйданнарны, тротуарларны һәм

ясалма өслекле башка территорияләрне юу катламның бөтен киңлегенә башкарыла;

б) яңгыр канализациясе рәшәткәләрен чистарту;

в) барлык территорияләрдән чүп жыю;

г) ел саен, 1 июньгә кадәр, кече архитектура формаларын, бакча һәм урам жиһазларын, чүплекләрен, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, коймаларны, бордюрларны буяу;;з) самовольно перекрывать проезды и тротуары посредством установки железобетонных блоков, столбов, ограждений, шлагбаумов, сооружений и других устройств.

4.1.8. Лица, разместившие отходы в несанкционированных местах, обязаны за свой счет провести уборку и очистку данной территории, а при необходимости - рекультивацию земельного участка.

В случае если в течение 20 суток не установлено лицо, разместившее отходы в несанкционированном месте, удаление отходов и рекультивация территорий несанкционированных свалок производится организациями, ответственными за уборку данной территории (либо специализированной организацией, осуществляющей вывоз отходов, если предоставление данного вида услуг предусмотрено договором).

4.1.9. Ликвидация свалок, стихийно возникающих на земельных участках (территориях), не предоставленных в установленном порядке и находящихся в муниципальной собственности, обеспечивается уполномоченным органом.

4.2. Уборка автомобильных дорог местного значения

4.2.1. Уборка автомобильных дорог местного значения (далее - дорог) включает комплекс мероприятий по регулярной очистке проезжей части, тротуаров, парковок (парковочных карманов), остановок ожидания общественного транспорта, искусственных дорожных сооружений от грязи, мусора, снега и льда.

4.2.2. Уборка дорог в весенне-летний период включает мытье, поливку, ликвидацию запыленности, подметание и т.п.

Уборка дорог в осенне-зимний период предусматривает уборку и вывоз мусора, снега и льда, грязи, посыпку дорог песко-соляной смесью, посыпку тротуаров сухим песком.

4.2.3. Очистка урн, расположенных вдоль дорог, производится не реже одного раза в день, на остановочных площадках - два раза в день.

4.2.4. Павильоны ожидания общественного транспорта должны быть не запылены, окрашены и помыты, очищены от несанкционированной информационно-печатной продукции, граффити. В зимний период должны быть очищены от снега.

4.2.5. Требования к летней уборке дорог по отдельным элементам:

а) проезжая часть должна быть полностью очищена от различного вида загрязнений и промыта на всю ширину. Осевые, резервные полосы, обозначенные линиями регулирования, должны постоянно очищаться от песка и мелкого мусора;

б) двухметровые лотковые зоны не должны иметь грунтово-песчаных наносов и загрязнений. Допускаются небольшие загрязнения песчаными частицами и различным мелким мусором, которые могут появиться в промежутках между циклами работы специализированных машин;

в) обочины дорог должны быть очищены от крупногабаритных отходов и другого мусора;

4.2.6. Требования к зимней уборке дорог. Уборка дорог в зимний период включает: очистку от снега и наледи проезжей части, остановок ожидания общественного транспорта, подметание, сдвигание снега в валы и вывоз снега.

4.2.7. Не допускается:

а) выдвигать или перемещать на тротуары, проезжую часть дорог и проездов снег, лед, счищаемые с внутриквартальных проездов, дворовых территорий, территорий предприятий, организаций, строительных площадок, торговых объектов, после 8.00, а также при отсутствии договора с лицом, осуществляющим уборку проезжей части;

б) применять техническую соль и жидкий хлористый кальций в качестве противогололедного реагента на тротуарах, остановках ожидания общественного транспорта, в парках, скверах, дворах и прочих пешеходных зонах и на территориях с зелеными насаждениями;

в) вывозить и складировать снег в местах, не согласованных в установленном порядке;

г) формировать снежные валы: на пересечениях дорог и улиц на одном уровне и вблизи железнодорожных переездов в зоне треугольника видимости; ближе 20 м от остановок ожидания общественного транспорта; на участках дорог, оборудованных транспортными ограждениями или повышенным бордюром; на тротуарах; во въездах на прилегающие территории;

д) вынос грунта и грязи колесами автотранспорта на дороги;

е) перевозить грунт, мусор, сыпучие строительные материалы, легкую тару, спил деревьев без покрытия брезентом или другим материалом, исключая загрязнение дорог, а также транспортировать строительные смеси и растворы (в том числе цементно-песчаный раствор, известковые, бетонные смеси) без принятия мер, исключая возможность пролития их на дорогу, тротуар, обочину или прилегающую к дороге полосу газона.

4.3. Уборка, санитарное содержание и благоустройство мест отдыха и массового пребывания людей

4.3.1. К местам отдыха и массового пребывания людей относятся:

а) площади, парки, скверы, бульвары, набережные, организованные места отдыха в поселенческих лесах, пляжи;

б) места активного отдыха и зрелищных мероприятий - стадионы, игровые комплексы, открытые сценические площадки и т.д.;

в) территории объектов торговли (розничные рынки, торговые комплексы, комплексы объектов нестационарной мелкорозничной сети), общественного питания, социально-культурного назначения, бытового обслуживания;

г) территории, прилегающие к административным и общественным зданиям, учреждениям.

4.3.2. Уборка площадей, парков, скверов, бульваров, набережных и иных территорий общего пользования: при уборке в зимний период дорог в парках, садах, скверах, на бульварах, набережных и в других зонах отдыха допускается временное складирование снега, не содержащего химических

реагентов, в места, заранее определенные для этих целей, при условии сохранности зеленых насаждений и обеспечении оттока талых вод.

4.3.3. Уборка и санитарное содержание розничных рынков:

а) территории розничных рынков (далее - рынок) должны быть благоустроены, оборудованы туалетами, хозяйственными и контейнерными площадками, контейнерами и урнами, должны иметь твердые покрытия и уклоны для стока ливневых и талых вод, а также иметь водопровод и канализацию;

б) основная уборка территории рынка производится после его закрытия. Днем осуществляется патрульная уборка и очистка наполненных твердыми бытовыми отходами мусоросборников;

в) в летний период года на территории рынка в обязательном порядке еженедельно производится влажная уборка;

г) территория рынка оборудуется урнами из расчета одна урна на 40 кв. м площади, причем расстояние между ними вдоль линии прилавка не должно превышать 10 м;

4.3.4. Не допускается деятельность организаций, предприятий торговли и бытового обслуживания, киосков, торговых палаток и павильонов, расположенных на территории рынка и в непосредственной близости с ним, без заключения договора на оказание услуг по вывозу и размещению твердых бытовых отходов.

4.3.5. Уборка и санитарное содержание объектов торговли и (или) общественного питания:

а) полная уборка территорий объектов торговли и (или) общественного питания осуществляется не менее двух раз в сутки (утром и вечером). Днем производятся патрульная уборка и очистка наполненных отходами урн и мусоросборников;

б) у входа в объекты торговли и (или) общественного питания устанавливается не менее двух урн;

в) складирование тары и товаров на газонах и тротуарах не допускается;

г) обеспечивается вывоз отходов.

4.3.6. Уборка территорий иных торговых площадок, комплексов объектов нестационарной мелкорозничной сети, социально-культурного назначения производится после их закрытия с обязательной предварительной поливкой в теплое время года. Текущая уборка производится в течение дня. Обеспечивается ежедневный вывоз твердых бытовых отходов.

4.3.7. Благоустройство мест отдыха и массового пребывания людей:

а) обязательный перечень элементов благоустройства на территории мест отдыха и массового пребывания людей включает твердые виды покрытия (в виде плиточного мощения или асфальта), элементы сопряжения поверхностей, озеленение, скамьи, урны и малые контейнеры для мусора, уличное техническое оборудование, осветительное оборудование, оборудование архитектурно-декоративного освещения, носителей поселенческой информации, элементы защиты участков озеленения (металлические ограждения, специальные виды покрытий и т.п.);

б) все территории мест отдыха и массового пребывания людей, за исключением пляжей, должны иметь твердое покрытие или растительный грунт с высеянными травами или зелеными насаждениями;

в) участки озеленения на территориях мест отдыха и массового пребывания людей необходимо проектировать в виде цветников, газонов, одиночных, групповых, рядовых посадок, вертикальных, многоярусных, мобильных форм озеленения;

г) места отдыха и массового пребывания людей должны быть укомплектованы оборудованными и функционирующими туалетными кабинками с выполнением требований к установке и содержанию туалетов;

д) по мере загрязнения должна производиться очистка фонтанов, прудов, берегов рек на территориях мест отдыха или массового пребывания людей;

е) при проведении массовых мероприятий их организаторы обязаны обеспечить уборку места проведения мероприятия, прилегающих к нему территорий и восстановление нарушенного благоустройства. Порядок уборки места проведения мероприятия, прилегающих к нему территорий и восстановления нарушенного благоустройства определяется на стадии получения в установленном порядке соответствующего разрешения на проведение мероприятия.

4.3.8. На территориях мест отдыха и массового пребывания людей не допускается:

а) хранить, складировать тару и торговое оборудование в не предназначенных для этого местах;

б) загрязнять территорию отходами производства и потребления;

в) мыть и ремонтировать автотранспортные средства, сливать отработанные горюче-смазочные жидкости;

г) устраивать автостоянки, гаражи, аттракционы, устанавливая рекламные конструкции с нарушением установленного порядка;

д) повреждать газоны, объекты естественного и искусственного озеленения;

е) повреждать малые архитектурные формы и перемещать их с установленных мест;

ё) выливать остатки жидких продуктов, воду из сатураторных установок, квасных и пивных цистерн на тротуары, газоны и поселенческие дороги;

ж) незаконно организовывать платные стоянки автотранспортных средств;

з) самовольно размещать нестационарные объекты;

и) нарушать асфальтобетонное покрытие тротуаров, целостность прилегающих зеленых зон и иных элементов благоустройства территорий;

й) выставлять торгово-холодильное оборудование на территории;

к) складировать твердые бытовые отходы в контейнеры (бункеры), предназначенные для сбора твердых бытовых отходов от населения, без наличия договора на размещение отходов в контейнеры (бункеры) для сбора твердых бытовых отходов с управляющими организациями;

л) самовольно перекрывать тротуары посредством установки железобетонных блоков, столбов, ограждений, шлагбаумов, сооружений и других устройств;

м) выставлять товар за пределами торгового объекта;

н) разжигать костры, в том числе проводить мероприятия, предусматривающие использование открытого огня, использовать ар урнаштыру юлы белән тротуарларны үз белдеге белән ябарга.; мангалы и иные приспособления для тепловой обработки пищи с помощью открытого огня.

4.4 Уборка, содержание и благоустройство придомовой территории многоквартирного дома

4.4.1. Уборка придомовой территории:

а) уборка должна проводиться в следующей последовательности: уборка тротуаров, пешеходных дорожек (в случае гололеда и скользкости - посыпка песком), а затем - дворовых территорий;

б) уборка, кроме снегоочистки, которая производится во время снегопадов, проводится до 8.00. Механизированную уборку допускается проводить в дневное время при скорости машин до 4 км/ч.

4.4.2. Летняя уборка:

а) летняя уборка придомовых территорий: подметание, мойка или поливка вручную или с помощью спецмашин - должна выполняться преимущественно в ранние, утренние, и поздние, вечерние, часы;

б) мойку тротуаров следует производить только на открытых тротуарах, непосредственно граничащих с прилотковой полосой, и в направлении от зданий к проезжей части улицы;

в) поливка тротуаров в жаркое время дня должна производиться по мере необходимости, но не реже двух раз в сутки.

4.4.3. Зимняя уборка:

а) накапливающийся на крышах снег должен своевременно сбрасываться на землю и перемещаться в прилотковую полосу, а на широких тротуарах - формироваться в валы;

б) убираемый снег должен сдвигаться с тротуаров на проезжую часть в прилотковую полосу, а во дворах - к местам складирования;

в) сдвинутый с внутриквартальных проездов снег следует укладывать в кучи и валы, расположенные параллельно бортовому камню, или складировать вдоль проезда при помощи, как правило, роторных снегоочистителей;

г) на тротуарах шириной более 6 м, отделенных газонами от проезжей части улиц, допускается сдвигать снег на середину тротуара для последующего удаления;

д) работы по укладке снега в валы и кучи должны быть закончены на тротуарах не позднее шести часов с момента окончания снегопада, а на остальных территориях - не позднее 12 часов;

е) допускается складировать не загрязненный песко-соляными смесями снег, собираемый во дворах, на внутриквартальных проездах, на газонах и на свободных территориях, не препятствующих свободному движению пешеходов и проезду автотранспорта, при обеспечении сохранения зеленых насаждений и отвода талых вод;

ё) снег при ручной уборке тротуаров и внутриквартальных проездов должен убираться полностью, под скребок. При отсутствии усовершенствованных покрытий снег следует убирать под движок, оставляя слой снега для последующего его уплотнения;

ж) при возникновении скользкости обработка дорожных покрытий песко-соляной смесью должна производиться по норме 0,2-0,3 кг/м при помощи распределителей;

з) размягченные после обработки льдообразования должны быть сдвинуты или сметены, не допуская их попадания на открытый грунт, под деревья или на газоны.

4.4.4. С наступлением весны осуществляются:

а) промывка и расчистка канавок для обеспечения оттока воды в местах, где это требуется для нормального отвода талых вод;

б) систематический сгон талой воды к люкам и приемным колодцам ливневой сети;

в) очистка дворовых территорий после окончания таяния снега от мусора, оставшегося снега и льда.

4.4.5. Содержание придомовой территории многоквартирного дома: содержание придомовой территории многоквартирного дома (далее - придомовая территория) включает:

а) регулярную уборку;

б) ремонт и очистку люков и решеток смотровых и ливнеприемных колодцев, дренажей, лотков, перепускных труб;

в) обеспечение беспрепятственного доступа к смотровым колодцам инженерных сетей, источникам пожарного водоснабжения (гидрантам, водоемам и т.д.);

г) сбор и вывоз твердых бытовых и крупногабаритных отходов;

д) озеленение и уход за существующими зелеными насаждениями;

е) содержание, текущий и капитальный ремонт малых архитектурных форм.

4.4.6. Все виды отходов должны собираться в контейнеры и бункеры, которые устанавливаются на контейнерных площадках, имеющих водонепроницаемое покрытие, в необходимом количестве в соответствии с нормами накопления твердых бытовых отходов.

4.4.7. Граждане, проживающие в многоквартирных домах, обязаны:

а) поддерживать чистоту и порядок на придомовых территориях;

б) размещать твердые бытовые и крупногабаритные отходы только в специальные контейнеры и на специальные площадки, расположенные на придомовых территориях.

4.4.8. Управляющие организации обязаны обеспечить:

а) установку контейнеров для твердых бытовых отходов, а в неканализованных зданиях

б) помимо этого и сборников для жидких бытовых отходов;

в) вывоз твердых бытовых и крупногабаритных отходов согласно утвержденному графику;

г) содержание в чистоте и исправном состоянии контейнеров (бункеров) и контейнерных площадок, подъездов к ним;

д) установку урн для мусора у входов в подъезды, скамеек и их своевременную очистку;

е) обработку скользких участков песко-соляными и (или) специальными противогололедными смесями;

ё) сохранность и квалифицированный уход за зелеными насаждениями и газонами;

ж) поддержание в исправном состоянии средств наружного освещения и их включение с наступлением темноты.

4.4.9. На придомовой территории не допускается:

а) сжигать листву, любые виды отходов и мусор;

б) вешивать белье, одежду, ковры и прочие предметы вне хозяйственной площадки;

в) загромождать подъезды к контейнерным площадкам;

г) устанавливать контейнеры (бункеры) на проезжей части улиц и дорог, тротуарах, газонах и в зеленых зонах;

д) самовольно устанавливать ограждения придомовых территорий в нарушении установленного порядка;

е) самовольно строить дворовые постройки;

ё) загромождать придомовую территорию металлическим ломом, бытовыми и строительными отходами и материалами, шлаком, золой и другими отходами производства и потребления, складировать и хранить тару;

ж) выливать помои, выбрасывать отходы и мусор;

з) организовывать платную стоянку автотранспортных средств;

и) самовольно перекрывать внутриквартальные проезды посредством установки железобетонных блоков, столбов, ограждений, шлагбаумов, объектов, сооружений и других устройств;

к) производить мойку автомашин, слив топлива и масел, регулировать звуковые сигналы, тормоза и двигатели;

л) производить любые работы, отрицательно влияющие на здоровье людей и окружающую среду;

м) размещать любые предприятия торговли и общественного питания, включая палатки, киоски, ларьки, мини-рынки, павильоны, летние кафе, производственные объекты, предприятия по мелкому ремонту автомобилей, бытовой техники, обуви, а также автостоянки, кроме гостевых, если нарушаются обязательные требования, предусмотренные законодательством Российской Федерации;

н) осуществлять транзитное движение транспорта по внутридворовым проездам придомовой территории;

о) разжигать костры, в том числе проводить мероприятия, предусматривающие использование открытого огня, использовать мангалы и иные приспособления для тепловой обработки пищи с помощью открытого огня.

4.4.10. Управляющие организации обязаны обеспечить:

а) сохранность зеленых насаждений;

б) в летнее время и в сухую погоду поливку газонов, цветников, деревьев и кустарников;

в) сохранность и целостность газонов без складирования на них строительных материалов, песка, мусора, снега, сколов льда и т.д.;

г) новую посадку деревьев и кустарников, перепланировку с изменением сети дорожек и размещением оборудования только по проектам, согласованным в установленном порядке, с соблюдением агротехнических условий.

4.4.11. Благоустройство придомовой территории: территория каждого домовладения, как правило, должна иметь:

а) хозяйственную площадку для сушки белья, чистки одежды, ковров и предметов домашнего обихода;

б) площадку для отдыха взрослых;

в) детские игровые и спортивные площадки с озеленением и необходимым оборудованием малых архитектурных форм для летнего и зимнего отдыха детей.

4.4.12. Если размеры территории участка позволяют, в границах участка может быть размещена площадка для выгула собак.

4.4.13. Площадки перед подъездами домов, проездные и пешеходные дорожки должны иметь твердые покрытия. При устройстве твердых покрытий должна быть предусмотрена возможность свободного стока талых и ливневых вод.

4.4.14. Помещения общественного назначения, встроенные в жилые дома, должны иметь входы, изолированные от жилой части дома, при этом стоянка автотранспорта персонала должна располагаться за пределами дворовой территории.

4.4.15. Не допускается загрузка материалов, продукции для помещений общественного назначения со стороны двора жилого дома, где расположены окна и входы в квартиры. Загрузку следует выполнять с торцов жилых домов, не имеющих окон, из подземных тоннелей или закрытых дебаркадеров, со стороны дорог.

4.4.16. Размещение транспортных средств на внутриквартальных территориях должно обеспечивать беспрепятственное передвижение людей, а также уборочной и специальной техники.

4.5. Уборка территорий индивидуальной жилой застройки

4.5.1. Владельцы жилых домов осуществляют ежедневную уборку (в том числе от снега) земельного участка.

4.5.2. На территории индивидуальной жилой застройки не допускается:

а) выталкивать снег, выбрасывать мусор, сбрасывать шлак, сливать жидкие бытовые отходы за территорию домовладения;

б) выдвигать или перемещать на проезжую часть дорог и проездов снег и лед, счищенный с дворовой и прилегающей территории.

V. Требования к элементам благоустройства территории

5.1. Наличие элементов благоустройства территории, являющихся неотъемлемыми компонентами благоустройства территории, должно разрабатываться и предусматриваться в проектной документации в соответствии с требованиями действующего законодательства.

Проектная документация на элементы благоустройства территории, располагаемые в зонах охраны объектов культурного наследия, согласовывается с органами, уполномоченными в области сохранения, использования, популяризации и государственной охраны объектов культурного наследия.

Стационарные элементы благоустройства территории длительного или постоянного использования должны закрепляться так, чтобы исключить возможность их перемещения вручную.

5.2. Содержание элементов благоустройства, включая работы по их восстановлению и ремонту, осуществляют владельцы элементов благоустройства.

5.3. Озеленение

5.3.1. Зеленые насаждения являются обязательным элементом благоустройства территории.

При проведении работ по благоустройству необходимо максимальное сохранение существующих зеленых насаждений.

5.3.2. На территории поселения могут использоваться два вида озеленения: стационарное - посадка растений в грунт и мобильное - посадка растений в специальные передвижные емкости (контейнеры, вазоны и т.п.).

Стационарное и мобильное озеленение используют для создания архитектурно-ландшафтных объектов (газонов, садов, цветников, площадок с кустами и деревьями и т.п.) на естественных и искусственных элементах рельефа, крышах (крышное озеленение), фасадах (вертикальное озеленение) зданий и сооружений.

5.3.3. Содержание объектов озеленения - это комплекс работ по уходу за зелеными насаждениями и элементами благоустройства озелененных территорий, устранению незначительных деформаций и повреждений конструктивных элементов объемных сооружений, а также уборка передвижных малых форм в летнее и зимнее время.

5.3.4. Владельцы зеленых насаждений обязаны:

а) обеспечить сохранность и квалифицированный уход за зелеными насаждениями;

б) в летнее время года в сухую погоду обеспечивать полив газонов, цветников, деревьев и кустарников;

в) обеспечить сохранность и целостность газонов;

г) при наличии водоемов на объектах озеленения содержать их в чистоте и производить их капитальную очистку не реже одного раза в 10 лет;

5.3.5. На озелененных территориях не допускается:

а) размещать застройки, за исключением застроек, предназначенных для обеспечения их функционирования и обслуживания;

б) осуществлять самовольную посадку и вырубку деревьев и кустарников, уничтожение газонов и цветников;

в) подвешивать к деревьям и иным зеленым насаждениям гамаки, качели, турники, веревки для сушки белья, крепить к деревьям рекламные и информационные щиты и таблички, выносные конструкции, предназначенные для размещения рекламы и иной информации,

указатели направления движения к объектам, афиши, объявления, агитационные материалы, технические конструкции, средства информационного обеспечения участников дорожного движения, оттяжки от столбов, заборов, рекламных щитов, электропроводов, ламп, колючих ограждений;

г) устанавливать нестационарные объекты, а также объекты дорожного сервиса, в том числе размещать автостоянки и парковки вне зависимости от времени года;

д) складировать строительные и прочие материалы, отходы, мусор, противогололедные материалы и иные вредные вещества, а также загрязненный песком и противогололедными реагентами снег, сколы льда;

е) осуществлять раскопку под огороды;

ё) выгуливать на газонах и цветниках домашних животных;

ж) сжигать листья, траву, ветки, а также осуществлять их смет в лотки и иные водопрпускные устройства;

з) сбрасывать смет и мусор на газоны;

и) разжигать костры, в том числе проводить мероприятия, предусматривающие использование открытого огня, использовать мангалы и иные приспособления для тепловой обработки пищи с помощью открытого огня;

й) надрезать деревья для добычи сока, смолы, наносить им иные механические повреждения;

к) портить скульптуры, скамейки, ограды, урны, детское и спортивное оборудование, расположенные на озелененных территориях;

л) обнажать корни деревьев на расстоянии ближе 1,5 м от ствола и засыпать шейки деревьев землей или строительными отходами.

5.4. Ограждения

5.4.1. Устройство ограждений является дополнительным элементом благоустройства.

5.4.2. Ограждения различаются по:

а) назначению (декоративные, защитные, их сочетание);

б) высоте (низкие - до 1,0 м, средние - 1,1-1,7 м, высокие - 1,8-3,0 м);

в) виду материала (металлические, железобетонные и др.);

г) степени проницаемости для взгляда (прозрачные, глухие);

д) степени стационарности (постоянные, временные, передвижные) и другие ограждения.

Проектирование ограждений производится в зависимости от их местоположения и назначения согласно действующим государственным стандартам, каталогам сертифицированных изделий, проектам индивидуального проектирования.

5.4.3 Ограждение территорий объектов культурного наследия следует выполнять в соответствии с градостроительными регламентами, установленными для данных территорий.

5.5. Покрытия поверхностей

5.5.1. Покрытия поверхностей обеспечивают на территории поселения условия безопасного и комфортного передвижения, а также формируют архитектурный облик сложившейся застройки поселения.

Для целей благоустройства определены следующие виды покрытий:

а) каты (капиталь) капламалар - монолит яки жыелма капламалар, шул исәптән асфальтобетон, цемент-бетон, табигый таштан эшлэнгән;

б) табигый хәлдәге йомшак (капиталь булмаган) капламалар - табигый яки ясалма Материаллардан (шул исәптән ком, вак таш, гранитлы чөчүлекләр, керамзит, резин крошка) эшлэнгән, коры катнашмалар, тыгызланган яки ныгытылган материаллар белән ныгытылган капламалар.;

в) газон капламнары - үлән катламын әзерләү һәм утыртуның махсус технологияләре буенча башкарыла торган капламалар;

г) катнаш каплам - капламалар (газонга күмелгән рәшәткә плиткасы яки газон рәшәткәсе, яки йомшак катлам).

5.5.2. Каплау төрләрен сайлауны аларның максатчан билгеләнеше нигезендә башкарырга кирәк:

а) каты - каты-проектлау вакытына гамәлдә булган, мөмкин булган чик йөкләнмәләренә, хәрәкәт характерын һәм составын, янгынга каршы таләпләренә исәпкә алып;

б) йомшак - аерым территорияләренә (шул исәптән балалар, спорт майданчыкларын, этләренә урамда йөртү өчен майданчыкларны, жәяү йөрү юлларын) төзекләндергәндә аларның үзенчәлекләрен исәпкә алып);

в) газон һәм катнаш, аеруча экологик.

Каты өслекнең каты төрләре коры халәттә сцепление коэффициенты белән - 0,6, юешлектә-0,4 коэффициенты белән өслеккә ия булырга тиеш.

5.6. Өслекләр бәйләнеше

Өслекләренә көчәнеше элементларына, гадәттә, борт ташларының төрле төрләре, пандуслар, баскычлар, баскычлар керә.

5.7. Борт ташлары

Юл борт ташлары тротуар һәм машиналар йөрү өлеше кисешкән урында, машиналар йөрү өлеше дәрәжәсе 150 ммнан да ким булмаган дәрәжәдә, өслек өслеге ремонтланган очракта да сакланырга тиеш.

Автотранспортның газонга бәрелүенә юл куймас өчен, газон белән хәрәкәт итү өлешенә өслеге арттырылган борт ташын куллану зарур.

Жәяүлеләр коммуникацияләрен газон белән каплаган вакытта, газон дәрәжәсеннән кимендә 50 мм арада арткан бакча бортын урнаштырырга мөмкин, бу газонны якый һәм аның хезмәт итү вакытын арттырып, пычрак һәм үсемлек чүп-чарының өслеккә элэгүен булдырмый кала.

Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрле типтагы өслек катнашмасын рәсмиләштерү өчен табигый материаллар (кирпеч, агач, валуна, керамик борт һ.б.) кулланырга мөмкин.

5.8. Баскычлар, баскычлар, пандуслар
Жәяүлеләр коммуникацияләреннән Тайпылганда 60тан артык промилле баскычлар урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка күпләп йөри торган объектлар, инвалидлар һәм картлар йортлары, баскычлар урнашкан урыннарда төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә 50дән артык промилле, һичшиксез, аларны пандус белән озатып барырга кирәк.

Бордюр пандусыннан тайпылу 1: 12 кабул ителә.

Төбөгө беренче баскычлар баскычлар каршындагы спуске һәм күтөрөлөш кирәк бүлөп бирергә полосами якты контрастной буяулар.

Тышкы баскычларның барлык баскычлары да бер марш чикләрендә киңлеге һәм күтөрөлөшө биеклегә буенча бертөслө итеп билгеләнә.

Киртөлөү пандусы булмаган очракта 75 мм биеклектөгә киртөлөү бортигын һәм поручнины күздә тотарга кирәк.

Юлның горизонталь участкалары пандус башында һәм ахырында тирә-юньдөгә текстура һәм төс белән аерылып тора.

Баскычның яки пандусның ике ягы буенча 800-920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисештөгә поручнилар каралган.

5.9. Майданчык

Жирлек территориясендә балалар уеннары, өлкәннәр ялы, спорт белән шөгыльләнү, чүп-чар жыю урыннары урнаштыру, этләрне урамда йөртү һәм дрессировкалау, автомобиль кую урыннары бар.

Теркәлгән мэдәни мирас һәйкәлләренең һәм аеруча саклана торган табигать территорияләре зоналарының сак зоналары чикләрендә майданчыкларны урнаштыру һәйкәлләрне саклау, табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау буенча вәкаләтле органнар белән килештерергә киңәш ителә.

Йорт яны территорияләре, кагыйдә буларак, балалар өчен уен һәм спорт майданчыклары белән тәэмин ителергә тиеш. Майданчыклар төзек һәм имгәнү куркынычы булган инвентарь белән тәэмин ителергә тиеш.

5.10. Балалар майданчыклары

5.10.1. Балалар майданчыклары төрле яшь төркемнәре өчен аерым майданчыклар рәвешендә оештырыла, төрле яшьтөгә мәнфәгатьләр буенча зоналаштырылган комплекслы уен майданчыклары буларак оештырыла.

Балалар майданчыгындагы территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегә түбәндәгеләрне үз эченә ала: йомшак катлам төрләре, майдан өслеген газон белән бәйләү элементлары, яшелләндерү, уен жиһазлары, эскәмияләр һәм чүп савытлары, яктырту жиһазлары.

Торак йортлар һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтөгә балалар майданчыклары чикләренә кадәр ераклык - 10 м, кече һәм урта мәктәп яшендөгә 20 м, комплекслы уен майданчыклары - 40 м, спорт-уен комплекслары - 100 м дан да ким булмаса тиеш.

Балалар өчен уен майданчыклары контейнер майданчыкларыннан кимендә 20 м ераклыкта урнашырга тиеш. 5.10.2. Балалар майданчыклары тиеш:

а) ия планировка өслеге белән засыпкой ком неровностей жәйге вакытта;

б) даими рәвештә подметаться һәм смачиваться иртәнге вакытта;

в) буялырга, койма һәм корылмаларны буяу майданчыгында елына кимендә бер тапкыр, ә ремонт-кирәк булганда;

г) транзит жәяүлеләр хәрәкәтеннән, юллардан, борылу майданчыкларыннан, кунак тукталышларыннан, калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру майданчыкларыннан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларыннан изоляцияләнергә тиеш.

Травматизацияне булдырмас өчен майдан территориясендә чыгыш ясаучы тамырлар яки асылмалы Түбән ботаклар, жир өстендәге иске, киселгән жиһазлар (стойкалар, фундаментлар) калдыклары, жиргә тирәнәйтелмәгән металл тыкшынулар (кагыйдә буларак, турниклар һәм таганнар) булу рөхсәт ителми.

Якын-тирә территорияләрне реконструкцияләгәндә балалар майданчыклары территориясендә эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын туплау рөхсәт ителми.

Яктырту жиһазлары, кагыйдә буларак, майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш.

2,5 м биеклектә яктырту жиһазларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Уен жиһазларын урнаштыру куркынычсызлык норматив параметрларын исәпкә алып башкарылырга тиеш.

5.10.3. Балалар майданчыкларын карап тоту һәм аларга куркынычсызлыкны тәэмин итү өчен җаваплылык аларны эксплуатацияләүче затларга йөкләнә.

5.11. Спорт майданчыклары

Спорт майданчыклары халыкның барлык яшь төркемнәрендә физкультура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән.

Спорт майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә йомшак яки газон капламасы төрләре (Жәйге чорда), спорт жиһазлары керә.

Спорт майданчыклары яшелләндерелә һәм челтәрле коймалар белән әйләндереп алына. Яшелләндерү майданчык периметры буенча урнаштырыла, вертикаль яшелләндерү кулланырга мөмкин. Койманың биеклегенә 2,5 - 3 м, бер-берсенә кушылган урыннарда - 1,2 м. биеклектә.

Спорт жиһазлары спорт, физкультура майданчыкларында яки рекреацияләр составында махсус жиһазландырылган җәяүлеләр коммуникацияләрендә (Сәламәтлек сукмаклары) урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары завод тарафыннан җитештерелгән, шулай ук махсус эшкәртелгән өслектәге бүрәнәләрдән һәм борыслардан эшләнгән булырга мөмкин. Урнаштырганда сертификацияләнгән жиһаз каталогларына таянырга кирәк.

5.12. Ял майданчыклары

Торак төзелеше территориясендә өлкәннәр өчен тынлы ял һәм өстәл уеннары өчен билгеләнгән ял майданчыкларын оештыру мөмкин. Торак йорт тәрәзәләреннән тынлы ял итү майданчыклары чигенә кадәр ара-10 метрдан да ким булмаса тиеш, тавышлы өстәл уеннары майданчыклары - 25 метрдан да ким булмаса тиеш.

Ял майданчыгында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге гадәттә түбәндөгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, майдан өслеген газон белән бәйләү элементлары, яшелләндерү, ял өчен эскәмияләр, эскәмияләр һәм өстәлләр, чүп савытлары (кимендә һәр скамьяның бер өлешендә), яктырту жиһазлары.

Майданчыкны каплау плитка куәте рәвешендә проектларга киңәш ителә. Ял итү майданчыкларын һәм балалар майданчыкларын бергә

кушып, балалар уеннары зонасында каты өслек урнаштырырга киңәш ителми.

Парклар территорияләрендә чирәмдә ял итү өчен майданчыклар-лужайкалар оештырылырга мөмкин.

5.13. Майданчыклар өчен эт

5.13.1. Этләрне урамда йөртү өчен майданчыклар вәкаләтле органнар белән билгеләнгән тәртиптә килештерелгән урыннарда урнаштырыла.

Этләрне урамда йөртү өчен майданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлегенә түбәндәгеләр керә: төрле капламалар, койма, эскәмияләр, чүп савытлары, эскрементларны утильләштерү өчен контейнер, яктырту һәм мәгълүмат жиһазлары. Периметраль яшелләндерүне күздә тотарга киңәш ителә.

Этләрне урамда йөртү өчен майданчыклар микрорайон һәм торак район территориясендә, яшеллекләрдән бушаган урыннарда, метрополитен линияләренең техник зоналарында, 110 кВт артык көчәнеше электр тапшыру линияләрендә, беренче һәм икенче поясны су белән тәэмин итү чыганакларының санитар зонасыннан читтә урнашырга тиеш.

Торак билгеләнешендәге территорияләрдә урнашкан этләрне урамда йөртү өчен майданчыклар күләме 400-600 кв. м, башка территорияләрдә-800 кв. м, барлыкка килгән төзелеш шартларында, булган территориаль мөмкинлекләрдән чыгып, майданчыкларның киметелгән күләме кабул ителергә мөмкин.

Майданчыклардан алып торак һәм жәмәгать б5.13.2. Йорт хайваннары хужалары үз питомецларының эскрементларын жыю һәм утильләштерүне мөстәкыйль башкаралар.

Хайваннар хужалары хайваннарның башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч йогынтысын булдырмый калырга, шулай ук тирә-юньдәгеләргә санитар нормалар нигезендә тынлыкны тәэмин итәргә, гамәлдәге санитар-гигиена һәм ветеринария кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

5.14. Автостоянкалар майданчыклары

Жирлек территориясендә түбәндәге автостоянкалар урнаштырыла: кыска вакытлы һәм озак вакытлы автомобильләр саклау.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләр бәйләнеше элементлары, киртәләр, чүп-чар өчен кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, мәгълүмат жиһазлары (күрсәткечләр).

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участкаларына керү юллары жәяүлеләр юлларының төп юнәлешләре белән кисешергә тиеш түгел.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы аша транзит юлларын оештыру рөхсәт ителми.

Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы калган территориядән кимендә 3 м киңлектәге яшел үсентеләр белән изоляцияләнергә мөмкин.

5.15. Кече архитектура формалары

5.15.1. Кече архитектура формаларын урнаштыру "төзеклөндөрү" бүлөгө нигезендө, биналар һәм корылмаларны төзү, реконструкцияләү һәм капитал ремонтлау, шулай ук төзеклөндөрү проектлары яки эскиз тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Кече архитектура формаларын проеклаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларыннан файдаланырга киңәш ителә. Тарихи төзелеш зоналары, жирлекнең үзәк үзәге, күп функцияле үзәкләр һәм зоналар өчен кече архитектура формалары индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектланырга тиеш.

5.15.2. Кече архитектура формаларына карата төп таләпләр булып тора:

а) архитектура һәм Ландшафтлы тирәлекнең, территорияне төзеклөндөрү элементларының характерына туры килүе;

б) материалларның югары декоратив һәм эксплуатацион сыйфаты, аларны озак вакыт дәвамында, тышкы мохит йогынтысын исәпкә алып, саклап калу;

в) конструкция) Средства размещения наружной рекламы и информации должны быть технически исправными и эстетически ухоженными.

Средства наружной информации, за исключением учрежденческих досок и режимных табличек, размещаются и эксплуатируются на основании паспорта, согласованного с уполномоченным органом, и в полном соответствии с ним.

Владельцы средств размещения наружной рекламы и информации обязаны следить за их надлежащим состоянием, своевременно тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру урынын ремонтлау һәм жыештыру.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын аларга реклама яки мәгълүмати хәбәр урнаштырмыйча урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат кырына зыян китерү, шулай ук тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән тәмамлау, беркетү рөхсәт ителми.

Реклама яки мәгълүмати конструкция хужасы өч тәүлек эчендә территорияне төзеклөндөрергә һәм (яки) фасадың тышкы кыяфәтен торгызырга тиеш.

б) урнаштыру чаралары тышкы реклама һәм мәгълүмат булганда, аларда фундаментного блогы булырга тиеш демонтированы белән бергә фундаментным блогы.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын беркеткөндө корылмаларга зыян китерү һәм объектларны бизәү, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклығын һәм тотрыклылыгын киметү рөхсәт ителми.

в) тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары түбәндәге төрләр булырга мөмкин:

- дивар конструкциясе;
- декоратив панно;
- консоль конструкциясе;
- түбә конструкциясе;
- витрина конструкциясе;

- балалар тактасы;
- режимлы түшәмә;
- модульле конструкция;
- östäl qıyası;
- щитовая конструкция;
- флаг композициясе;
- Махсуслаштырылган төзелеш.

г) тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларына гомуми таләпләр:

Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларын проектлау, әзерләү һәм урнаштыру Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкярләре), аларны саклау һәм куллану турында Россия Федерациясе законнары таләпләре һәм нормалары таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш;

Тышкы мәгълүмат чаралары турында мәгълүмат Россия законнары таләпләрен үтәү белән урнаштырылырга тиеш. Федерациясе дәүләт теле һәм Татарстан Республикасы дәүләт телләре турында;

Ике һәм аннан да күбрәк тел кулланылган очракта текстларның эчтәлегә һәм техник бизәлешә буенча охшаш булырга тиеш, дәрәс һәм ачык итеп эшләнгән.

5.17. Гражданныр игъланнары өчен урнаштыру, мәдәни афишалар спорт чаралары программасы

Мәдәни һәм спорт чаралары афишаларын гражданныр күпләп жыела торган урыннарда һәм жәяүлеләр күпләп яши торган урыннарда урнаштырыла торган махсус тумбаларда, щитларда һәм стендларда гына урнаштыру рәхсәт ителә.

Игъланнар өчен стендлар аерым торучы объектлар рәвешендә яки биналарда яки корылмаларда асылмалы щитлар рәвешендә урнаштырыла ала.

VI. Коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен башкаруга төп таләпләр

6.1.Жир асты коммуникацияләрен салу, реконструкцияләү яки ремонтлау, свай һәм шпунтны сую, электр тапшыру, элемент, ут баганалары урнаштыру (алмаштыру), грунтны планлаштыру, инженерлык эзләнүләре вакытында эшләү һәм башка эшләр) белән бәйлә эшләр вәкаләтле орган тарафыннан бирелгән язма рәхсәт булганда гына башкарыла.

6.2.Жирлек территориясен төзекләндерү белән бәйлә Жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм үткөрү, жир эшләрен башкаруга ордер рәсмиләштерү һәм алу Муниципаль хокукый актларның билгеләнгән таләпләре нигезендә башкарыла.

6.3.Яшел үсентеләрне сүтү яки күчереп утырту кирәк булганда, Башкарма комитет боерыгын билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерергә һәм яшел үсентеләрне сүтәргә яки күчереп утыртырга кирәк.

6.4.Жирлек юллары буенча хәрәкәтне вакытлыча чикләү яисә туктату вәкаләтле орган тарафыннан бирелгән рәхсәт нигезендә, юлның ике

ягында да мәгълүмат щитын мәжбүри урнаштыру белән гамәлгә ашырыла, анда заказчылар һәм эш башкаручылар, эш сроклары, урап узган маршрутлары турында барлык кирәкле белешмәләрне үз эченә алган. Күрсәтелгән щитның формасы һәм эчтәлегенә рәхсәт бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең тиешле административ регламенты белән билгеләнә.

6.5. Яраклылык вакыты чыккан ордерлар буенча коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә җир эшләрен башкару үз белдәкләре белән таныла.

VII. Уңайлы мохиткә карата махсус таләпләр

7.1. Торак тирәлеген, урамнарны һәм юлларны төзекләндерү объектларын, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда торак пунктларның өлкән кешеләр һәм инвалидлар өчен уңайлы булуын, әлеге объектларны картлар һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән тәэмин итүне күздә тотарга киңәш ителә.

Өлкән кешеләр һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итүче техник чараларны һәм җиһазларны проектка, төзү, урнаштыру заказчы тарафыннан расланган проект документациясә нигезендә яңа төзелештә гамәлгә ашырылырга киңәш ителә.

VIII. Биналарның (биналарның) һәм корылмаларның милекчеләренең якин-тирә территорияләренә төзекләндерүдә катнашу тәртибе

8.1. Җирлек территорияләренең тиешле санитар торышын тәэмин итү, әйләнә-тирә мохитне пычратудан саклау һәм яклау чараларын тормышка ашыру максатыннан, җирлек территориясен чистарту һәм санитар тәртиптә тоту өчен хужалык итүче субъектларга һәм физик затларга беркетелә.

8.2. Хужалык итүче субъектлар һәм физик затлар, әгәр законда яки килешүдә башкасы каралмаган булса, якындагы территорияне җыештырырга һәм санитар тотарга хокуклы:

а) идарәче оешмалар-күпфатирлы йортларның йорт яны территориясә, шулай ук күпфатирлы йорт территориясә каршындагы Төп фасад ягынан 5 м радиуста йә урамның йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта);

б) социаль өлкә учреждениеләре (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) - бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә территория, шулай ук учреждениенең территориясә алдында 10 м радиуста төп фасад ягынан йә урамның йөрү өлешенә кадәр (объект юл буенда урнашкан очракта), башка яктан-10 м радиуста;

в) күпфатирлы торак йортлардагы торак булмаган биналарны эксплуатацияләүче затлар, идарәче оешма белән килешү булмаганда, якындагы территорияне озынлыкка - биналарның бөтен озынлыгына, киңлеге - 10 м, йә йөрү өлеше бордюрына кадәр (юл буенда объект урнашкан очракта) җыештырырга хокуклы.;

г) барлык милек рәвешләрендәге сәнәгать предприятиеләре һәм оешмалары - аларга килү юллары, тротуарлар, алар янәшәсендәге коймалар, санитар-яклау зоналары. Предприятиеләрнең санитар-яклау зоналары гамәлдәге санитар кагыйдәләр һәм нормалар таләпләренә туры китереп билгеләнә; д) застройщик - прилегающие территории строительных площадок в радиусе 50 м и подъездные пути к ним в радиусе 50 м в соответствии с действующими строительными нормами и правилами;

е) владельцы жилых домов - территории в границах предоставленного земельного участка (либо по фактически сложившейся границе земельного участка, в случае если земельный участок не оформлен в установленном порядке) и территория перед домовладением на расстоянии 5 м либо до проезжей части улицы (в случае расположения объекта вдоль дороги);

ё) владельцы нестационарных объектов (лотки, киоски, павильоны и другие нестационарные торговые объекты) и сезонных кафе - территория предоставленного под размещение объекта земельного участка и прилегающая территория на расстоянии 10 м от внешней границы места и до проезжей части улицы (в случае расположения объекта вдоль дороги);

ж) управляющие компании рынков, организации торговли и общественного питания (рестораны, кафе, магазины) - территории в границах предоставленного земельного участка и прилегающая территория в радиусе 50 м от границ участка и до проезжей части улицы (в случае расположения объекта вдоль дороги);

з) собственники или иные правообладатели зданий, сооружений - по периметру здания, сооружения или границы предоставленного земельного участка и прилегающая территория в радиусе 10 м от границ участка и до проезжей части улицы (в случае расположения объекта вдоль дороги);

и) заправочные станции, расположенные в пределах полосы отвода автомобильной дороги и на других земельных участках, - территории в границах предоставленного земельного участка и прилегающая территория в радиусе 50 м от границ участка и до проезжей части улицы;

й) гаражные кооперативы - территории в границах предоставленного земельного участка, прилегающая территория в радиусе 50 м от границ участка и до проезжей части улицы и подъездные пути к ним;

к) места погребения - в границах предоставленного земельного участка и прилегающая территория в радиусе 10 м от границ участка;

л) территории общего пользования - обязанности возлагаются на уполномоченные органы;

м) правообладатели земельных участков - территории в границах предоставленного земельного участка (либо по фактически сложившейся границе земельного участка, в случае если земельный участок не оформлен в установленном порядке) и прилегающая территория на расстоянии 5 м от внешней границы земельного участка либо до проезжей части улицы (в случае расположения объекта вдоль дороги);

н) владельцы стоянок длительного и краткосрочного хранения автотранспортных средств - территория в границах предоставленного земельного участка и прилегающая территория на расстоянии 10 м от

внешней границы земельного участка и до проезжей части улицы (в случае расположения объекта вдоль дороги).

IX. Содержание домашних животных и птиц

9.1. Содержание домашних животных и птицы не должно нарушать права и законные интересы третьих лиц. Ответственность за вред, причиненный домашними животными и птицей, несут их владельцы в порядке, установленном действующим законодательством РФ.

9.2. Владельцы домашних животных самостоятельно осуществляют уборку и утилизацию экскрементов своих питомцев.

9.3. Содержание жителями поселения сельскохозяйственных животных (коров, овец, коз, свиней и иных) и птиц разрешается на территориях индивидуальных жилых домов с приусадебными участками.

9.4. Все продуктивные животные (крупный рогатый скот, козы, овцы, свиньи, лошади) подлежат обязательной регистрации путем биркования и ежегодной перерегистрации в ветеринарных учреждениях по месту жительства граждан - владельцев животных.

9.5. Выпас домашних животных разрешается в местах выпаса, определяемых нормативно-правовым актом органа местного самоуправления, под наблюдением владельца или по его поручению иного лица.

9.6. Выгул домашних животных разрешается с 7.00 до 23.00 час. При выгуле в другое время владельцы обязаны принимать меры для обеспечения тишины на улицах и во дворах жилых домов.

9.7. Выводить собак из жилых и изолированных помещений в общие дворы и на улицу можно только на коротком поводке и в наморднике, за исключением щенков до трехмесячного возраста.

9.8. Владельцы обязаны не допускать загрязнения домашними животными и птицами дворов, тротуаров, улиц, парков, газонов, детских площадок, скверов, площадей, а также подъездов жилых домов. При выгуле собак, кошек и других мелких животных владелец обязан иметь при себе принадлежности, обеспечивающие полную уборку естественных испражнений домашних животных, которые подлежат выбросу в мусорные контейнеры на площадках.

9.9. Спускать собаку с поводка можно только в местах выгула. При отсутствии специально отведенных площадок допускается выгул на пустырях, откосах и иных местах, определяемых нормативно-правовым актом органа местного самоуправления.

9.10. Дрессировка собак может проводиться только на хорошо огороженных площадках либо за территорией поселения.

9.11. Перегонять домашних животных по дорогам следует только в светлое время суток, направляя их при этом как можно ближе к правому краю дороги. Запрещается вести домашних животных по дороге с асфальтовым покрытием при возможности прогона по грунтовым дорогам и тропинкам.

9.12.Йорт хайваннарын урамда калдырганда терлекләр хужалары яшел үсентеләрне бозудан һәм терлекләрне куып чыгаруга киткән чыгымнарны каплай.

9.13.Йорт кәжәләре йорт яны территорияләре эчендә яки көтүлекләрдә хужалар күзәтүе астында гына асралырга тиеш.

9.14.Рөхсәт ителми:

а) хайваннарны балалар мәйданчыкларына, мәктәп, балалар бакчалары территорияләренә, ашханәләргә, сырхауханәләргә, азык-төлек кибетләренә юл куярга;;

б) урамда йорт хайваннары пляжларда һәм су коену, аларны сулыкларда;

в) тыю язуы булган очракта, учреждениеләргә хайваннарга юл куярга;

г) торак пунктлар территориясендә алып бармыйча гына хайваннар һәм кошлар чыгару;

д) алкогольле, наркотик яки токсик исерек хәлдә булган затлар, шулай ук яше яки сәламәтлеге торышы аркасында этләрнең хәрәкәтен контрольдә тоту алмый торган һәм урамда йөргән вакытта аларның агрессив тәртибен булдырмый кала алмаган затлар этләрне урамда йөртү.;

е)йорт хайваннарын һәм кошларны балконнарда, лоджияләрдә, гомуми файдаланудагы урыннарда (чиктәш фатир коридорларында, баскыч күзәнәкләрендә, чарлактарда, подвалларда һәм башка ярдәмче биналарда даими тоту.;

е) йорт хайваннарын жирлекләр территориясендә махсус чаралар (күргәзмәләр һ.б. лар) уздыру урыннарыннан тыш, алар өчен билгеләнгән урыннардан тыш урнаштыру.

14 яшькә житмәгән затлар белән этләрне урамда йөртү, вак күләмле этләрне йөртү очрактарыннан тыш, гамәлгә ашыру.

9.15.Йорт хайваннары һәм кош-корт хужалары бурычлы:

а) терлекләр авыруларын кисәтүне һәм терлекчелек продуктларының ветеринария-санитария ягыннан куркынычсызлыгын тәэмин итә торган хужалык һәм ветеринария чараларын гамәлгә ашырырга, әйләнә-тирә мохитнең терлекчелек калдыклары белән пычрануына юл куймаска, шулай ук ел саен яңадан теркәлү чорында мәжбүри дөвалау-профилактика чаралары үткәрергә;;

б) хайваннарның урнашу урынын даими тикшереп тору;

в) хайваннар авырганда һәм алар үлгән очракта, шулай ук үз-үзен тотканда кичекмәстән ветеринария учреждениеләре белгечләренә хәбәр итәргә. Алар килеп житкәнче, изолировать хайваннар белән билгеләре авырулар;

г) ветеринария белгечләре таләбе буенча терлекләрне карау, диагностика тикшеренүләре, саклау прививкалары һәм дөвалау-профилактик эшкәртүләр өчен бирергә.

9.16.Үлгән терлекне күмү махсус билгеләнгән урында махсуслаштырылган оешма тарафыннан башкарыла.

9.17.Үз территорияләрендә каравылчы этләре булган оешмалар бурычлы:

а) теркәргә эт гомуми нигезләрдә;

б) тотарга эт ныклы бәйдә;

в) килүчеләрнең хайваннар янына керү мөмкинлеген төшереп калдырырга;

г) этләрне яхшы койма белән әйләндереп алынган территориядә яки гомуми файдаланудагы территориядән читләнгән территориядә, территориягә кергәндә кисәтү язуы булганда гына төшереп калдырырга.

9.18.Жәмәгать урыннарында булган, озата баручы затлардан башка күзәтүчесез хайваннар тотылырга тиеш.

9.19.Сукбай хайваннарны аулаган махсус предприятие яки жирле үзидарә органнары белән төзелгән килешү нигезендә башкарыла ала.

9.20.Сукбай хайваннарны тоту чараларын гамәлгә ашыру хайваннарга карата гуманлы мөнәсәбәт һәм ижтимагый эхлак нормаларын үтәү принципларына нигезләнә.

9.21.Рөхсәт ителми:

а) тиешле карардан башка гына шәхси йортлар территориясеннән һәм фатирлардан малларны тартып алырга;

б) этләрне кибет, даруханәләр, коммуналь хезмәт күрсәтү предприятиеләре һ. б. янында бәйдән төшерергә.;

в) ветеринария органнары күрсәтмәсеннән башка, приманкалар һәм башка тоту чараларын кулланырга.

Х. кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тоту

10.1.Физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар жирлек территориясен төзекләндерү буенча әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләрнең үтәлешен тәэмин итәргә тиеш.

10.2. Әлеге кагыйдәләрне бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы (федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актларында каралган нормаларны һәм кагыйдәләрне үз эченә алган әлеге Кагыйдәләрнең нигезләмәләреннән тыш) нигезендә җаваплылыкка китерә.

10.3.Төзекләндерү өлкәсендәге законнар һәм муниципаль хокукий актлар таләпләрен үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплылыкка тарту зат күрсәтелгән таләпләрне үтәүдән һәм жибәрелгән житешсезлекләрне бетерүдән азат итми.